

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja

Druk nr 3838
Warszawa, 7 września 2010 r.

Pan
Grzegorz Schetyna
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o podatku od niektórych instytucji finansowych.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy panią poseł Beatę Szydło.

(-) Andrzej Adamczyk; (-) Waldemar Andzel; (-) Iwona Arent; (-) Marek Ast; (-) Zbigniew Babalski; (-) Piotr Babinetz; (-) Barbara Bartuś; (-) Dariusz Bąk; (-) Andrzej Bętkowski; (-) Mariusz Błaszczak; (-) Antoni Błądek; (-) Jan Bury s. Antoniego; (-) Aleksander Chłopek; (-) Zbigniew Chmielowiec; (-) Daniela Chrapkiewicz; (-) Witold Czarnecki; (-) Edward Czesak; (-) Zbigniew Dolata; (-) Bartłomiej Dorywalski; (-) Marzenna Drab; (-) Zbigniew Girzyński; (-) Szymon Stanisław Giżyński; (-) Kazimierz Gołojuch; (-) Jerzy Gosiewski; (-) Artur Górski; (-) Krystyna Grabicka; (-) Kazimierz Gwiazdowski; (-) Kazimierz Hajda; (-) Grzegorz Janik; (-) Andrzej Jaworski; (-) Izabela Kloc; (-) Sławomir Kłosowski; (-) Wojciech Kossakowski; (-) Bogusław Kowalski; (-) Leonard Krasulski; (-) Marek Kwitek; (-) Tomasz Latos; (-) Krzysztof Lipiec; (-) Marek Łatas;

(-) Marzena Machałek; (-) Barbara Marianowska; (-) Gabriela Masłowska;
(-) Marek Matuszewski; (-) Kazimierz Matuszny; (-) Krzysztof
Michałkiewicz; (-) Kazimierz Moskal; (-) Maria Nowak; (-) Jacek Osuch;
(-) Zbysław Owczarski; (-) Stanisław Ożóg; (-) Anna Paluch; (-) Jacek
Pilch; (-) Marek Polak; (-) Piotr Polak; (-) Krzysztof Popiołek; (-) Elżbieta
Rafalska; (-) Jan Religa; (-) Adam Rogacki; (-) Józef Rojek; (-) Jarosław
Rusiecki; (-) Małgorzata Sadurska; (-) Dariusz Seliga; (-) Kazimierz
Smoliński; (-) Krzysztof Sońta; (-) Stefan Strzałkowski; (-) Jolanta
Szczypińska; (-) Andrzej Szlachta; (-) Stanisław Szwed; (-) Beata Szydło;
(-) Adam Śnieżek; (-) Robert Telus; (-) Ryszard Terlecki; (-) Krzysztof
Tołwiński; (-) Jan Warzecha; (-) Waldemar Wiązowski; (-) Jadwiga
Wiśniewska; (-) Tadeusz Wita; (-) Elżbieta Witek; (-) Michał Wojtkiewicz;
(-) Tadeusz Woźniak; (-) Waldemar Wrona; (-) Anna Zalewska;
(-) Wojciech Szczęsny Zarzycki; (-) Sławomir Zawisłak; (-) Jarosław
Zieliński; (-) Maria Zuba; (-) Wojciech Żukowski.

USTAWA

z dnia _____ 2010r.

o podatku od niektórych instytucji finansowych

Dział I

Podmiot i przedmiot opodatkowania

Art. 1. Ustawa reguluje opodatkowanie aktywów niektórych instytucji finansowych.

Art. 2. Podatnikami podatku od instytucji finansowych są:

- 1) banki krajowe w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2002r. nr 72 poz. 665 z późn .zm.),
- 2) oddziały banków zagranicznych w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt. 20 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2002r. nr 72 poz. 665 z późn .zm.),
- 3) oddziały instytucji kredytowych w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt. 18 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2002r. nr 72 poz. 665 z późn .zm.),
- 4) krajowe zakłady ubezpieczeń w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. Nr 124, poz. 1151, z późn. zm.),
- 5) krajowe zakład reasekuracji w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 16a ustawy z dnia 22 maja 2003r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. Nr 124, poz. 1151, z późn. zm.),
- 6) oddziały zagranicznych zakładów ubezpieczeń i zagranicznych zakładów reasekuracji w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. Nr 124, poz. 1151, z późn. zm.),
- 7) główne oddziały zagranicznych zakładów ubezpieczeń i zagranicznych zakładów reasekuracji w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. Nr 124, poz. 1151, z późn. zm.),
- 8) fundusze inwestycyjne, o których mowa w ustawie z dnia 27 maja 2004r. o funduszach inwestycyjnych (Dz. U. nr 146 poz. 1546 z późn. zm.)

Dział II

Podstawa opodatkowania i wysokość podatku

Art. 3. Podstawą opodatkowania są:

- 1) w przypadku podatników, których mowa w art. 2 pkt. 1, 4, 5 i 8 suma aktywów wykazana w zatwierdzonym zgodnie z art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009r. nr 152 poz. 1223 z późn zm.) rocznym sprawozdaniu finansowym podatnika,

- 2) w przypadku podatników, o których mowa w art. 2 pkt. 2 i 3 suma aktywów wykazana w zatwierdzonym rocznym sprawozdaniu finansowym podatnika, przy czym sprawozdanie finansowe uważa się za zatwierdzone jeżeli zostało zatwierdzone roczne sprawozdanie finansowe banku zagranicznego lub instytucji kredytowej, której oddział jest częścią,
- 3) w przypadku podatników, o których mowa w art. 2 pkt. 6 i 7 suma aktywów wykazana w zatwierdzonym rocznym sprawozdaniu finansowym podatnika, przy czym sprawozdanie finansowe uważa się za zatwierdzone jeżeli zostało zatwierdzone roczne sprawozdanie finansowe zagranicznego zakładu ubezpieczeń lub zagranicznego zakładu reasekuracji, której oddział lub główny oddział jest częścią.

Art. 4. W przypadku gdy roczne sprawozdanie finansowe podatnika nie zostanie zatwierdzone w terminie 6 miesięcy od zakończenia roku obrotowego podatnika podstawę opodatkowania stanowi suma aktywów wykazana w sporządzonym przez organ zarządzający podatnika rocznym sprawozdaniu finansowym.

Art. 5. Stawka podatku wynosi 0,39 % podstawy opodatkowania, o której mowa w art. 3 lub w art. 4.

Dział III

Pobór podatku

Art. 6. 1. Z zastrzeżeniem ust. 2 i 3 oraz art. 7 podatnicy są zobowiązani wpłacać na rachunek bankowy urzędu skarbowego do 20 dnia każdego miesiąca kalendarzowego zaliczkę na podatek w wysokości 1/12 podatku wynikającego z ostatniego zatwierdzonego rocznego sprawozdania finansowego, a w przypadku gdy ostatnie roczne sprawozdanie finansowe nie zostało zatwierdzone w terminie 6 miesięcy po upływie roku obrotowego – w wysokości 1/12 podatku wynikającego z ostatniego sporządzonego rocznego sprawozdania finansowego.

2. Podatnicy rozpoczynający działalność uiszczają podatek w terminie określonym w art. 8 i nie uiszczają zaliczek na podatek.

3. W przypadku gdy rok obrotowy podatnika jest inny niż 12 miesięcy wysokość miesięcznej zaliczki ulega przeliczeniu odpowiednio do długości roku obrotowego, za który sporządzono ostatnie roczne sprawozdanie finansowe podatnika.

Art. 7. 1. W przypadku gdy w kolejnych trzech miesiącach wysokość zaliczek nie odzwierciedla aktualnej sytuacji bilansowej podatnika, naczelnik właściwego urzędu skarbowego na wniosek podatnika lub z urzędu w drodze decyzji określi wysokość zaliczki na podatek płatnej do dnia najbliższego zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego.

2. Decyzja, o której mowa w ust. 1 może zostać zmieniona w przypadku zmiany sytuacji bilansowej podatnika w kolejnych trzech miesiącach kalendarzowych.

Art. 8.1. Podatnicy są zobowiązani w terminie 10 dni od daty zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego składać właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego deklarację podatkową według ustalonego wzoru.

2. W przypadku gdy w terminie 6 miesięcy od zakończenia roku obrotowego podatnika nie zostanie zatwierdzone roczne sprawozdanie finansowe podatnik jest

zobowiązany złożyć deklarację podatkową, o której mowa w ust. 1 wraz ze sporządzonym przez organ zarządzającym sprawozdaniem finansowym w terminie 10 dni od upływu wyżej wymienionego 6-miesięcznego terminu. W takim przypadku po zatwierdzeniu rocznego sprawozdania finansowego podatnik składa deklarację korygującą.

3. W terminie złożenia deklaracji, o których mowa w ust. 1 i 2 podatnicy są zobowiązani uiszczać na rachunek bankowy urzędu skarbowego różnicę pomiędzy podatkiem wynikającym z deklaracji podatkowej, a sumą zaliczek wpłaconych w roku obrotowym.
4. W przypadku gdy suma zaliczek wpłaconych w roku obrotowym przewyższa kwotę podatku wynikającego z deklaracji podatkowej nadpłata podlega zaliczeniu na poczet trzech kolejnych zaliczek przypadających po dacie złożenia deklaracji podatkowej. W przypadku braku takiej możliwości nadpłata podlega zwrotowi na wniosek podatnika w terminie 30 dni od daty złożenia wniosku.
5. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór deklaracji, o której mowa w ust. 1 i ust. 2 oraz deklaracji korygującej, o której mowa w ust. 2 wraz z objaśnieniem co do sposobu wypełniania oraz terminu i miejsca składania.

Dział IV

Zwolnienia i ulgi podatkowe

- Art. 9.** Zwalnia się z podatku sumę aktywów podatników, o których mowa w art. 2 pkt 1-7 w wysokości nie przewyższającej kwotę 10.000.000,00 zł (dziesięć milionów złotych).
- Art. 10.** Do podatku od niektórych instytucji finansowych nie stosuje się zwolnień i ulg podatkowych określonych w innych niż niniejsza ustawach.

Dział V

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

- Art. 11.** W ustawie z dnia 15 lutego 1992r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2000r. nr 54 poz. 654 z późn. zm) w art. 16 ust. 1 w pkt 66 w miejsce kropki wstawia się przecinek, a następnie dodaje się pkt 67 w brzmieniu: „podatku, o którym mowa w ustawie z dnia ____ 2010r. o podatku od niektórych instytucji finansowych (Dz. U. z 2010r, nr ____ poz. ____).”
- Art. 12.** W przypadku wejścia w życie ustawy w trakcie roku obrotowego podatnika zaliczki na podatek uiszczane są od pierwszego miesiąca od dnia wejścia w życie ustawy, a podatek za pierwszy rok obrotowy ulega odpowiedniemu zmniejszeniu proporcjonalnie do okresu roku obrotowego przypadającego po wejściu w życie ustawy.
- Art. 13.** Podstawą wyliczenia zaliczki na podatek do momentu zatwierdzenia lub sporządzenia pierwszego rocznego sprawozdania finansowego po wejściu w życie ustawy jest ostatnie roczne sprawozdanie finansowe zatwierdzone przed wejściem w życie ustawy, a w przypadku gdy takie sprawozdanie nie zostało zatwierdzone w terminie 6 miesięcy po upływie roku obrotowego – ostatnie roczne sporządzone przez organ zarządzający podatnika roczne sprawozdanie finansowe.

Art. 14. Wprowadzenie podatku określonego niniejszą ustawą nie może stanowić podstawy zmiany warunków świadczenia usług finansowych i ubezpieczeniowych wykonywanych w oparciu o umowy cywilnoprawne zawarte przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, chyba że możliwość zmiany warunków usług została wprost w umowie przewidziana w przypadku wprowadzenia podatku od aktywów.

Art. 15. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2011r.

UZASADNIENIE

Podatek od niektórych instytucji finansowych ma stanowić alternatywę wobec proponowanej przez rząd podwyżki podatku VAT. Ekonomiczny skutek podwyżki VAT dotknie najbardziej gospodarstwa domowe o średnich dochodach (i poniżej średniej). VAT jest podatkiem bezpośrednio przerzucanym w cenę towarów i szczególnie odczuwanym w przypadku dóbr o niskiej elastyczności popytu, np. żywności, czynszów itp. Takie dobra stanowią największą pozycję w koszyku zakupów konsumentów o średnich dochodach.

Wzrost PKB w Polsce wynika w znacznej mierze z popytu konsumpcyjnego. Podwyżka VAT jest potencjalnie zagrożeniem dla tej tendencji.

Szanowane wpływy z podatku, wyniosą na podstawie dostępnych danych Komisji Nadzoru Finansowego i GUS, kwotę 5 mld zł czyli równowartość oczekiwanych przez rząd wpływów z wyższego VAT. Proponowana stawka wynosi 0,39%, co przyniesie:

- 4,1 mld zł od aktywów banków w wysokości 1,057 bln zł
- 538 mln zł od aktywów zakładów ubezpieczeń (razem non-life i life) wynoszących 138,7 mld zł
- 405 mln zł od aktywów funduszy inwestycyjnych wynoszących ok. 104 mld zł

Podatek dotyczy banków, towarzystw ubezpieczeniowych i funduszy inwestycyjnych. Objęcie funduszy inwestycyjnych jest konieczne ze względu na ryzyko arbitrażu podatkowego, czyli zawiązywania funduszu w ramach grupy kapitałowej, aby przenieść doń aktywa i obniżyć podstawę opodatkowania. Nie proponuje się objęcia podatkiem powszechnych towarzystw emerytalnych, których powinna dotyczyć kompleksowa reforma.

Konsekwencje wprowadzenia podatku

Wśród skutków wprowadzenia podatku należy w szczególny sposób przeanalizować:

- 1) możliwość przerzucenia podatku na klientów banków, towarzystw ubezpieczeniowych, funduszy
- 2) zmniejszenie konkurencyjności polskiego rynku dla instytucji zagranicznych.

Ad. 1

Podatek od aktywów instytucji finansowych jest *de facto* podatkiem majątkowym, stąd przerzucenie podatku na klientów nie powinno mieć miejsca.

Kwestia przezucalności podatku opisana jest szczegółowo w literaturze podatkowej (Np. S. Owsiak „Finanse Publiczne” Wydawnictwo Naukowe PWN Warszawa 2000r. s. 186-188, A. Gomulowicz, J. Małeckie „Podatki i prawo podatkowe” Lexis Nexis Warszawa 2004 s. 40-43, s. 51 i s. 88, R. Mastalski „Prawo podatkowe” CH Beck Warszawa 2004r. s. 45)

Przyjmuje się, że przezucane są podatki pośrednie (obrotowe i VAT), natomiast w przypadku podatków bezpośrednich, (a do takich należą podatki dochodowe i majątkowe) przezucanie podatków jest utrudnione, z uwagi na fakt, iż kwota podatku nie jest ujęta w cenie towaru lub usługi.

Przezucanie podatków może następować „w przód” tj. nabywców towarów lub usług poprzez podwyższanie cen sprzedaży, lub „wstecz” na dostawców poprzez obniżanie cen zakupu towarów lub usług.

W przypadku podatków bezpośrednich o tym czy dojdzie do przezucenia podatku oraz czy zostanie on przezucony „w przód” czy „wstecz” decydują uwarunkowania rynkowe.

W przypadku banków i zakładów ubezpieczeń raczej trudno liczyć się z możliwością przezucania podatku „wstecz”, choć nie można wykluczyć zaistnienia większej presji, w związku z wprowadzeniem podatku na obniżenie wynagrodzeń lub ceny usług nabywanych przez banki i zakłady ubezpieczeń (np. ceny najmu pomieszczeń, w których mieszczą się oddziały instytucji finansowych).

Większe prawdopodobieństwo dotyczy przezucenia podatku „w przód” to jest na nabywców usług głównie kredytobiorców, depozytariuszy i ubezpieczających.

W przypadku depozytów i polis ubezpieczeniowych na rynku obserwujemy istotną konkurencję. Banki konkurują obecnie o pieniądze depozytariuszy i wobec tego trudno oczekiwać, że w związku z wprowadzeniem podatku bankowego będą obniżać oprocentowanie lokat. Odmienne sytuacja kształtuje się w przypadku kredytobiorców. W tym przypadku należy oczekiwać zwiększenia marży na rynku kredytów korporacyjnych. Wydaje się, że z uwagi na konkurencję na rynku kredytów indywidualnych, takim klientom banków nie powinna grozić podwyżka oprocentowania. Ponadto, co należy podkreślić podwyżka co do zasady nie będzie dotyczyć umów zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy.

Biorąc pod uwagę możliwość przeniesienia podatku bankowego na kredytobiorców należy zwrócić także uwagę na tzw. przepisy antylichwiarskie. Zgodnie z art. 359 § 2¹ kodeksu cywilnego maksymalna kwota odsetek nie może obecnie przekroczyć 20%.

Wobec powyższego uprawnione jest twierdzenie, że proponowany podatek w przypadku banków w pierwszej kolejności zmniejszy rentowność banków.

Zamiar przeniesienia podatku na klientów banków będzie ograniczony istniejącą konkurencją na rynku, aktywnymi działaniami UOKiK, oraz istniejącymi i proponowanymi w projekcie (art. 14) rozwiązaniami prawnymi.

Ad. 2

Wprowadzenie podatku nie powinno zmniejszyć konkurencyjności polskiego rynku dla instytucji zagranicznych z uwagi na fakt, że podatek zostanie wprowadzony na równych zasadach dla podmiotów krajowych jak i zagranicznych.

Ponadto istniejące za granicą zainteresowanie zakupem aktywów w Polsce przez instytucje międzynarodowe wskazuje, że rynek polski jest atrakcyjny dla zagranicznych instytucji finansowych i wprowadzenie podatku od instytucji finansowych nie powinno wpłynąć w znaczący sposób na dalsze zainteresowanie polskim rynkiem. Dodatkowym istotnym czynnikiem jest

także zacieśnianie dyscypliny fiskalnej w państwach europejskich spowodowane kryzysem finansowym oraz plany wprowadzenia podatku bankowego w największych krajach europejskich (Wielka Brytania, Francja, Niemcy).

Uzasadnienie szczegółowych rozwiązań

Ustawa została skonstruowana w oparciu o elementy konstrukcyjne podatku to jest określa po kolei przedmiot, podmiot, podstawę opodatkowania, stawkę podatkową, sposób poboru podatku oraz zwolnienia i ulgi podatkowe.

Przedmiotem opodatkowania w bankach, zakładach ubezpieczeń, zakładach reasekuracji i funduszach inwestycyjnych będzie suma aktywów – a zatem jest to podatek majątkowy,

Zakreślenie przedmiotu opodatkowania i podstawy opodatkowania w powyższy sposób w najlepszy sposób realizuje fiskalny cel podatku tj. zapewnienie stabilnych wpływów do budżetu państwa.

Podmiot opodatkowania został określony poprzez odesłanie do ustaw regulujących działalność bankową, działalność ubezpieczeniową oraz działalność funduszy inwestycyjnych. Podmiotem opodatkowania są osoby prawne (banki, zakłady ubezpieczeń i reasekuracji oraz fundusze inwestycyjne) oraz jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej (oddziały instytucji zagranicznych). Poza opodatkowaniem pozostaną zagraniczne zakłady ubezpieczeniowe z państw członkowskich Unii Europejskiej wykonujące działalność w Polsce na zasadzie swobody działalności ubezpieczeniowej oraz banki wykonujące transgraniczną działalność bankową. Opodatkowanie tych podmiotów byłoby niezwykle trudne, a ponadto ich obecna skala działalności w Polsce prowadzona poza oddziałami nie jest znaczna.

Objęcie opodatkowaniem funduszy inwestycyjnych ma charakter uzupełniający. Opodatkowanie aktywów banków i zakładów ubezpieczeń bez opodatkowania funduszy inwestycyjnych doprowadziłoby do przenoszenia przez banki i zakłady ubezpieczeń aktywów do funduszy inwestycyjnych, a w konsekwencji do unikania tą drogą opodatkowania.

Ponadto należy podkreślić, że fundusze inwestycyjne zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 20 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2000r. nr 54 poz. 654 z późn. zm.) są zwolnione z podatku dochodowego.

Pobór podatku oparty jest na zasadzie samonaliczania podatku przez podatników. Ustawa przewiduje etapowy pobór podatku. W pierwszej kolejności będą pobierane zaliczki na podatek w wysokości wynikającej z ostatniego rocznego sprawozdania finansowego. Termin wpłaty zaliczek określono na 20 dzień miesiąca kalendarzowego. Następnie po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego za rok obrotowy podatnicy będą składać deklaracje podatkowe i uiszczać różnicę pomiędzy podatkiem wynikającym z rocznego sprawozdania finansowego wpłaconymi w roku obrotowym zaliczkami. W przypadku powstania nadpłaty zostanie ona zaliczona na najbliższe zaliczki na podatek lub zwrócona.

Ustawa zawiera także regulację zabezpieczającą przed ewentualnym nie dokonaniem zatwierdzenia sprawozdania finansowego do końca 6 miesiąca następującego po zakończeniu roku obrotowego. W takim przypadku podatek będzie naliczany w oparciu o sporządzone przez organ zarządzający sprawozdanie finansowe, które podatnik będzie miał obowiązek złożenia w urzędzie skarbowym (art. 4, art. 6 ust. 1 *in fine*, art. 8 ust. 2).

W art. 6 ust. 2 zawarto zwolnienie z obowiązku uiszczania zaliczek podmioty rozpoczynające działalność. Podatnicy rozpoczynający działalność zapłacą podatek za pierwszy rok obrotowy po zatwierdzeniu pierwszego sprawozdania finansowego.

Art.7 zawiera mechanizm zmiany wysokości zaliczek w przypadku zmiany sytuacji podatnika w ciągu roku obrotowego. Rozwiązanie ma pozwolić dostosować wysokość pobieranego podatku do aktualnej sytuacji finansowej podatnika, np. w przypadku zbycia przez Bank znacznej części posiadanych aktywów.

Ustawa nie określa właściwości miejscowej organu podatkowego, gdyż ta wynika z art. 17 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005r. nr 8 poz. 60 z późn. zm.), który stanowi, że „Jeżeli ustawy podatkowe nie stanowią inaczej, właściwość miejscową organów podatkowych ustala się według miejsca zamieszkania albo adresu siedziby podatnika, płatnika, inkasenta lub podmiotu wymienionego w art. 133 § 2.” Wobec powyższego organem właściwym będzie naczelnik urzędu skarbowego miejscowo właściwy według siedziby banku, zakładu ubezpieczeń, zakładu reasekuracji i ich oddziałów w przypadku instytucji zagranicznych.

Zwolnienia i ulgi – przewidziano zwolnienie z podatku aktywów, o wartości nie przewyższającej 10.000.000,00 zł. Zwolnienie wprowadza się w celu ochrony niewielkich banków i zakładów ubezpieczeń, które pozytywnie wpływają na konkurencję na rynku, a których opodatkowanie podatkiem mogłoby doprowadzić do trudności finansowych.

Ustawa zawiera także przepisy przejściowe umożliwiające pobór podatku także w przypadku wejścia w życie ustawy w trakcie trwania roku obrotowego podatnika (art. 12) oraz pozwalające przyjąć jako podstawę opodatkowania dane zawarte w sprawozdaniu finansowym zatwierdzonym lub sporządzony przed wejściem w życie ustawy (art. 13).

Ponadto ze względów fiskalnych proponuje się wprowadzenie zmiany w ustawie z dnia 15 lutego 1992r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2000r. nr 54 poz. 654 z późn. zm), której celem jest uniemożliwienie odliczania projektowanego podatku od podstawy opodatkowania w podatku dochodowym od osób prawnych.

Warszawa, 21 września 2010 r.

BAS – WAPEiM – 1580/10

Pan
Grzegorz Schetyna
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia
w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu
ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych (przedstawiciel
wnioskodawców: poseł Beata Szydło)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2009 r., Nr 5, poz. 47, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projektowana ustawa ma regulować opodatkowanie aktywów niektórych instytucji finansowych tj. banków krajowych, oddziałów banków zagranicznych, oddziałów instytucji kredytowych, krajowych zakładów ubezpieczeń, krajowych zakładów reasekuracji, oddziałów zagranicznych zakładów ubezpieczeń i zagranicznych zakładów reasekuracji, głównych oddziałów zagranicznych zakładów ubezpieczeń i zagranicznych zakładów reasekuracji oraz funduszy inwestycyjnych. Podstawą opodatkowania tych instytucji finansowych ma być suma aktywów danej instytucji wykazana w zatwierdzonym rocznym sprawozdaniu finansowym. Stawka podatku ma wynosić 0,39% podstawy opodatkowania. Projekt określa ponadto zasady poboru podatku oraz wprowadza zmiany w obowiązujących przepisach, a także przepisy przejściowe.

Ustawa miałaby wejść w życie z dniem 1 stycznia 2011 r.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

Prawo Unii Europejskiej nie reguluje materii objętej projektem ustawy.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Prawo Unii Europejskiej obejmuje akty prawne dotyczące harmonizacji ustawodawstw odnoszących się do podatków obrotowych, akcyzy i innych

podatków pośrednich, wydane na podstawie art. 113 traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (dawny art. 93 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską). Ponadto specyficzne prawo UE obejmuje regulacje o charakterze harmonizacyjnym odnoszące się do wybranych aspektów opodatkowania bezpośredniego dochodów. Projektowany podatek od niektórych instytucji finansowych ma być podatkiem majątkowym (jest on obliczany od wartości składników majątkowych podatników wykazanych jako aktywa danej instytucji). Podatki majątkowe nie są objęte zakresem prawa UE.

4. Konkluzja

Projekt ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Szef Kancelarii Sejmu

Lech Czapla

Warszawa, 21 września 2010 r.

BAS – WAPEiM – 1581/10

Pan
Grzegorz Schetyna
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Beata Szydło) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a Regulaminu Sejmu

Projektowana ustawa ma regulować opodatkowanie aktywów niektórych instytucji finansowych tj. banków krajowych, oddziałów banków zagranicznych, oddziałów instytucji kredytowych, krajowych zakładów ubezpieczeń, krajowych zakładów reasekuracji, oddziałów zagranicznych zakładów ubezpieczeń i zagranicznych zakładów reasekuracji, głównych oddziałów zagranicznych zakładów ubezpieczeń i zagranicznych zakładów reasekuracji oraz funduszy inwestycyjnych. Podstawą opodatkowania tych instytucji finansowych ma być suma aktywów danej instytucji wykazana w zatwierdzonym rocznym sprawozdaniu finansowym. Stawka podatku ma wynosić 0,39% podstawy opodatkowania. Projekt określa ponadto zasady poboru podatku oraz wprowadza zmiany w obowiązujących przepisach, a także przepisy przejściowe.

Projekt ustawy nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej, a zatem nie wykonuje tego prawa.

Projekt ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a Regulaminu Sejmu.

Szef Kancelarii Sejmu

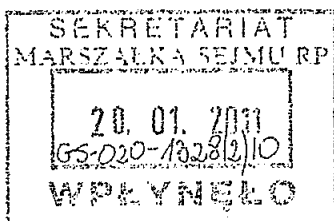
Lech Czapla

Warszawa, dnia 18.01.2011r.

Beata Szydło

Posel Na Sejm RP

W imieniu Grupy posłów
Popierających projekt ustawy
podatku od niektórych
instytucji finansowych

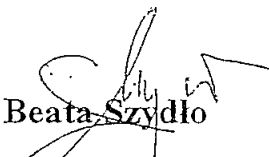
Szanowny Pan

Grzegorz Schetyna

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

W odpowiedzi na Pismo Pana Marszałka z dnia 12 października 2010 r. w sprawie uzupełnień do projektu ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych przekazuję w załączeniu projekt rozporządzenia wykonawczego do w/w ustawy. Informuję również, że projekt zgodny jest z prawem Unii Europejskiej.

Beata Szydło
Posel Na Sejm RP

1. Numer (identyfikacji) Podatkowej

POIF

**DEKLARACJA O WYSOKOŚCI
PODATKU OD NIEKTÓRYCH INSTYTUCJI FINANSOWYCH**

za okres

4. Od (dzień - miesiąc - rok)

5. Do (dzień - miesiąc - rok)

Podstawa prawna:	Ustawa z dnia 29 sierpnia 2011 r. o podatku od niektórych instytucji finansowych (Dz.U. z dnia 29 sierpnia 2011 r.), z późn. zmianami
Składający:	1. Banki krajowe w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2002r. nr 72 poz. 665 z późn. zm.) ustawy 2. oddziały banków zagranicznych w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt. 20 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2002r. nr 72 poz. 665 z późn. zm.) 3. oddziały instytucji kredytowych w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt. 18 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2002r. nr 72 poz. 665 z późn. zm.) 4. krajowe zakłady ubezpieczeń w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. Nr 124, poz. 1151, z późn. zm.) 5. krajowe zakłady reasekuracji w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 16a ustawy z dnia 22 maja 2003r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. Nr 124, poz. 1151, z późn. zm.) 6. oddziały zagranicznych zakładów ubezpieczeń i zagranicznych zakładów reasekuracji w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. Nr 124, poz. 1151, z późn. zm.) 7. główne oddziały zagranicznych zakładów ubezpieczeń i zagranicznych zakładów reasekuracji w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. Nr 124, poz. 1151, z późn. zm.) 8) fundusze inwestycyjne, o których mowa w ustawie z dnia 27 maja 2004r. o funduszach inwestycyjnych (Dz. U. nr 146 poz. 1546 z późn. zm.)
Termin składania:	10 dni od daty zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego - art.6 ustawy
Miejsce składania:	Urząd skarbowy(1)

A. MIEJSCE I CEL SKŁADANIA DEKLARACJI

6. Urząd skarbowy, do którego adresowana jest deklaracja

7. Cel złożenia formularza (zaznaczyć właściwy kwadrat):

1. złożenie deklaracji

2. korekta deklaracji ²⁾**B. DANE PODATNIKA****B.1. DANE IDENTYFIKACYJNE**

8. Nazwa pełna

9. REGON

B.2. ADRES SIEDZIBY

10. Kraj

11. Województwo

12. Powiat

13. Gmina

14. Ulica

15. Nr domu

16. Nr lokalu

17. Miejscowość

18. Kod pocztowy

19. Poczta

C. USTALENIE PODSTAWY OPODATKOWANIA

suma aktywów wykazana w rocznym sprawozdaniu finansowym podatnika

20.

zł

D. USTALENIE WYSOKOŚCI ZOBOWIĄZANIA PODATKOWEGO

Stawka podatku (art.5 ustawy) zastosowana do obliczenia podatku należnego

21.

0,39%

Podatek należny ¹⁾ (podaje się po zaokrągleniu do pełnych złotych)
liczyn kwoty z poz.20 i stawki podatku z poz.21.

22.

zł

suma zaliczek wpłaconych przez podatnika (art. 6 ustawy)

23.

zł

różnica pomiędzy podatkiem należnym a sumą zaliczek wpłaconych przez podatników

24.

zł

DO ODLICZENIA

Od kwoty z poz. 23 należy odjąć kwotę z poz. 22. Jeśli różnica jest liczbą ujemną, należy wpisać 0

¹⁾ Ilekroć jest mowa o urządzie skarbowym - oznacza to urząd skarbowy, którym kieruje właściwy dla podatnika naczelnik urzędu skarbowego.²⁾ Zgodnie z art.81 Ordynacji podatkowej podatnik może skorygować złożoną deklarację poprzez złożenie deklaracji korygującej wraz z dołączonym pisemnym uzasadnieniem przyczyn korekty.

*) Pouczenie

W przypadku niewpłacenia w obowiązującym terminie kwoty z poz.25 lub wpłacenia jej w niepełnej wysokości, niniejsza deklaracja stanowi podstawę do wystawienia tytułu wykonawczego, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz.U. z 2005 r. Nr 229, poz.1954, ze zm.).

E. OŚWIADCZENIE OSOBY UPRAWNIONEJ DO ZŁOŻENIA DEKLARACJI

Oświadczam, że są mi znane przepisy Kodeksu karnego skarbowego o odpowiedzialności za podanie danych niezgodnych z rzeczywistością i przez to narażenie na uszczuplenie podatku.

24. Nazwisko	25. Imię
26. Telefon służbowy osoby uprawnionej do złożenia deklaracji	
27. Data sporządzenia deklaracji (dzień - miesiąc - rok)	28. Podpis i pieczęć osoby uprawnionej do złożenia deklaracji

F. ADNOTACJE URZĘDU SKARBOWEGO

29. Uwagi urzędu skarbowego	
[Obszar wypełniony szumem]	
30. Identyfikator przyjmującego formularz	31. Podpis przyjmującego formularz

WICEPREZES
Witold KozińskiSEKRETARIAT SZEFA
WPŁYNEŁO

dnia.....03.11.2010..... 200.....

.....
(podpis)

Warszawa, 29 października 2010 r.

GP-LW-MJ-070-1/10/1943/2010

Pan

Lech Czapla

Szef Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze

W nawiązaniu do pisma z dnia 8 października 2010 r. (znak: GMS-WP-183-170/10) dotyczącego *poselskiego projektu ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych* przedstawiam następujące stanowisko Narodowego Banku Polskiego.

Kwestia nakładania dodatkowych opłat na banki jest obecnie przedmiotem dyskusji i prac prowadzonych na forum międzynarodowym (Unia Europejska, G20). W opinii NBP, wszelkie inicjatywy w tym zakresie proponowane na poziomie krajowym powinny brać pod uwagę propozycje formułowane na forum UE. Również Komisja Europejska wyraźnie podkreśla potrzebę koordynacji pomiędzy poszczególnymi krajami podejścia do opłat nakładanych na banki. Brak skoordynowanych działań w tym zakresie może rodzić negatywne konsekwencje w postaci naruszenia zasad równej konkurencji pomiędzy poszczególnymi krajami, jak również wielokrotnego opodatkowania niektórych instytucji prowadzących działalność transgraniczną.

W stanowisku Komisji Europejskiej wskazuje się, że nałożeniu nowych podatków na sektor finansowy powinny przyświecać trzy podstawowe cele, tj.:

- zwiększanie stabilności systemu finansowego i ograniczanie ryzyka systemowego;
- wkład sektora finansowego w koszty ostatniego kryzysu finansowego;

- zebranie funduszy dla konsolidacji budżetowej w związku z istotnym wzrostem deficytów budżetowych w poszczególnych państwach UE, wynikających m.in. ze zwiększonych wydatków na ratowanie sektora finansowego.

Należy podkreślić, że w przypadku Polski nie zaistniała konieczność udzielenia bankom pomocy ze środków publicznych w trakcie ostatniego kryzysu finansowego. W tej sytuacji zasadniczą przesłanką wprowadzenia dodatkowego podatku w Polsce powinno być wzmocnienie stabilności systemu finansowego. W związku z powyższym, NBP stoi na stanowisku, że priorytetem powinno być nałożenie na banki opłaty o charakterze stabilnościowym tj. służącej finansowaniu funduszu restrukturyzacyjnego (*ang. Bank Resolution Fund*). W tym kontekście NBP opowiada się, co do zasady, za koncepcją zaprezentowaną przez Komisję Europejską w komunikacie z dnia 26 maja br. pt. „*Bank Resolution Funds*” zakładającą utworzenie sieci krajowych funduszy restrukturyzacyjnych. W naszej ocenie, fundusz restrukturyzacyjny, finansowany przez banki w trybie *ex ante*, mógłby stanowić użyteczne rozwiązanie w sferze zarządzania kryzysowego. W praktyce usprawniałby on proces restrukturyzacji banku problemowego, a nawet przeprowadzenie jego kontrolowanej upadłości (*ang. managed failure*). Rozwiązanie to pozwalałoby również na zwiększenie zaangażowania środków prywatnych instytucji finansowych w kosztach rozwiązywania potencjalnych przyszłych kryzysów bankowych. W efekcie, ograniczałoby to – a nawet eliminowało – konieczność użycia środków publicznych.

W świetle powyższych uwag propozycja wprowadzenia nowego podatku zawarta w opiniowanym projekcie ustawy nie daje podstaw, aby uznać, że przyczynia się ona do realizacji celu w postaci zwiększonej stabilności systemu finansowego.

Na forum Komisji Europejskiej oraz G20 wskazuje się, aby przy nakładaniu nowych obciążeń podatkowych na banki respektowana była zasada proporcjonalności, tj. zaleca się uwzględnić również te obciążenia, które będą konsekwencją planowanych już dla banków zmian regulacyjnych m.in. dotyczących wzmocnienia wymogów kapitałowych, tworzenia funduszy restrukturyzacyjnych czy też wzmocnienia systemów gwarantowania depozytów. Komisja Europejska przestrzega przed nakładaniem na banki nadmiernych obciążeń finansowych, gdyż może to powodować zmniejszenie zdolności sektora finansowego do akumulacji kapitału, zahamowanie akcji kredytowej dla podmiotów niefinansowych i w efekcie osłabienie tempa wzrostu gospodarczego.

Wobec powyższego zwraca uwagę fakt, że proponowana w projekcie ustawy wysokość opodatkowania stanowiłaby znaczące obciążenie sektora bankowego – wynika to zarówno z relatywnie wysokiej stawki opodatkowania, jak również z zaproponowanej podstawy obliczania podatku, którą miałyby być aktywa banków. Planowane wpływy z proponowanego w poselskim

projekcie ustawy podatku od aktywów banków (4,1 mld zł) stanowią bardzo istotną część zysku netto całego sektora bankowego w Polsce, który w 2009 r. wyniósł ok. 8,4 mld zł. Szacunki przeprowadzone na danych sektora bankowego za okres czerwiec 2009 r. – czerwiec 2010 r. wskazują, że w efekcie wprowadzenia podatku w proponowanej wysokości, w niektórych bankach pojawiłyby się straty lub też powiększeniu uległyby straty już zanotowane (za ostatnie 12 miesięcy). Zatem sama konstrukcja podatku, jak i wysoki poziom obciążenia podatkowego sektora bankowego stanowiłyby zagrożenie dla jego stabilnego rozwoju. Zbyt wysoki i niezharmonizowany z innymi krajami poziom obciążenia banków i innych instytucji finansowych działających w Polsce mógłby ponadto wpływać negatywnie na ocenę konkurencyjności polskiego rynku przez inwestorów zagranicznych.

Przyjęcie w projekcie ustawy aktywów jako kategorii będącej podstawą obliczania podatku od instytucji finansowych budzi wątpliwości NBP. W przypadku banków lepszą postawą obliczania podatku niż aktywa jest wartość pasywów pomniejszona o fundusze własne najwyższej jakości (*Tier 1*) i depozyty gwarantowane. Za przyjęciem takiej podstawy opodatkowania przemawiają następujące argumenty:

- mniejsze obciążenie dla banków (przy tej samej założonej stawce), ponieważ podstawa opodatkowania jest węższa niż w przypadku aktywów ogółem;
- stwarza bodźce do większego finansowania się banków ze źródeł najbardziej preferowanych przez regulatorów (depozyty), które są uznawane za bardziej stabilne źródło finansowania niż rynek hurtowy;
- mogłoby skłonić banki finansujące się w swoich centralach zagranicznych do zmiany charakteru tego finansowania na bardziej zdywersyfikowane i długoterminowe. Jednocześnie stanowiłoby to instrument ograniczenia nadmiernego napływu kapitału zagranicznego poprzez system bankowy;
- wartość aktywów ważonych ryzykiem jest kategorią już „opodatkowaną”, gdyż banki w oparciu o tę wielkość obliczają wymogi kapitałowe – więc unikamy w ten sposób dodatkowego obciążania tej samej kategorii bilansu;
- obecne regulacje dotyczące funkcjonowania polskich banków wpływają już na strukturę ich aktywów (wymogi kapitałowe oraz opłaty roczne na rzecz BFG bazujące na wielkości wymogów kapitałowych). Wprowadzenie podstawy opodatkowania w postaci pasywów pomniejszonych o depozyty gwarantowane i fundusze własne najwyższej jakości (*Tier 1*) będzie natomiast przyczyniało się do kształtowania pożądanego struktury pasywów banków. Za takim rozwiązaniem przemawia również fakt, że niewłaściwa struktura finansowania może

szybciej doprowadzić do poważnych problemów banku niż niewłaściwa struktura jego aktywów;

- obecnie opłata obliczana na podstawie pasywów obowiązuje w dwóch państwach członkowskich UE (Szwecja, Belgia). Przyjęcie takiej podstawy planowane jest w dwóch innych krajach UE (np. Niemcy, Wielka Brytania). Tylko nieliczne państwa UE wprowadziły (Węgry) lub planują wprowadzić (Francja) podatek naliczany od wartości aktywów banków;
- wydaje się, że również Komisja Europejska skłania się ku takiemu rozwiązaniu. W efekcie opodatkowanie pasywów dawałoby większą szansę, że przyjęte w Polsce rozwiązanie będzie zbieżne z przyszłymi rozwiązaniami przyjętymi na poziomie UE.

Wątpliwości NBP budzi również objęcie proponowanym podatkiem funduszy inwestycyjnych, co jak wynika z uzasadnienia do projektu ustawy ma charakter uzupełniający i ma zapobiec przenoszeniu przez banki i zakłady ubezpieczeń aktywów do funduszy inwestycyjnych w celu unikania tą drogą opodatkowania. Należy jednak zwrócić uwagę, iż fundusz inwestycyjny jest osobą prawną, której wyłącznym przedmiotem działalności jest lokowanie środków pieniężnych zebranych w drodze publicznego lub niepublicznego proponowania nabycia jednostek uczestnictwa albo certyfikatów inwestycyjnych w określone w ustawie papiery wartościowe, instrumenty rynku pieniężnego i inne prawa majątkowe. Stąd podatek nałożony na te instytucje oznacza *de facto* bezpośrednie opodatkowanie uczestników takich funduszy, w tym głównie osób fizycznych, co jak się wydaje nie było zamiarem twórców projektu. Dlatego objęte takim podatkiem mogłyby być ewentualnie Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych – podmioty zarządzające funduszami inwestycyjnymi – gdzie podatek naliczany byłby od wartości aktywów zarządzanych przez nie funduszy sekurytyzacyjnych, do których banki mogą przenosić swoje aktywa.

Zwracamy także uwagę, iż projekt ustawy nie zawiera oceny skutków wprowadzenia w życie proponowanego podatku dla poszczególnych sektorów rynku finansowego objętych projektem ustawy.

W uzasadnieniu projektu przyjęto, że uchwalenie ustawy nie będzie miało skutków finansowych w stosunku do klientów banków, objętych obowiązkiem podatkowym od aktywów. Jednak w ocenie NBP trudno jest z góry założyć, że zjawisko takie nie będzie miało miejsca czy też ocenić, jaka będzie jego skala. Należy zwrócić uwagę, że proponowany podatek będzie stanowił koszt dla instytucji finansowej, który będzie musiał być uwzględniony w rachunku wyników, ze skutkiem dla akcjonariuszy i/lub klientów.

Mając na względzie wszystkie powyższe uwagi i wątpliwości dotyczące propozycji wprowadzenia podatku od niektórych instytucji finansowych, NBP negatywnie ocenia rozwiązania przedstawione w opiniowanym projekcie ustawy.

2
WILEPKEZES
RACJONALNY ZARZĄDZANIE
Z
K

PKPP/PRT/521/138/2010

Warszawa, 20 października 2010 r.

SEKRETARIAT SZEFA KS
WPŁYNEŁO

dnia.....26.....10.....2010..... 200..... r.

.....
(podpis)

Pan
Lech CZAPLA
Szef Kancelarii Sejmu
Sejm RP

Sejmowi Panom Ministrom

W nawiązaniu do pisma (znak GMS-WP-183-170/10) z dnia 8 października br. w sprawie poselskiego projektu ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych, Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych Lewiatan przekazuje, w załączeniu, stanowisko w przedmiotowej sprawie.

Z poważaniem

Henryka Bochniarz
Prezydent Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych Lewiatan

[Signature]

Ocena poselskiego projektu ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych przygotowana przez PKPP Lewiatan.

Według PKPP Lewiatan krytyce należy poddać samą ideę wprowadzenia kolejnego podatku w Polsce. Ponadto PKPP Lewiatan ocenia projekt ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych zdecydowanie negatywnie.

I. Sprzeczność z celami społeczno – gospodarczymi.

1. Efektywne obciążenie podatkiem gospodarstw domowych o niskich i średnich dochodach – kluczowym argumentem dla wprowadzenia projektowanego podatku jest możliwość uniknięcia podwyżki podatku od towarów i usług, obciążającej według autorów projektu głównie gospodarstwa domowe o niskich i średnich dochodach. Należy jednak zauważyć, że to właśnie ta grupa jest równocześnie najbardziej narażona na ryzyko przeniesienia na nią ciężaru projektowanego podatku. Klienci banków o wyższych dochodach charakteryzują się znacznie większą mobilnością posiadanych środków, wskutek czego banki, w celu utrzymania ich jako klientów, muszą oferować im lepsze warunki finansowe. Istnieje duże prawdopodobieństwo, że wskutek wprowadzenia projektowanego podatku warunki świadczenia przez banki usług dużym klientom nie zmienią się, a cały ciężar podatku zostanie przeniesiony na klientów o niskich i średnich dochodach. Stan taki byłby dokładnym przeciwieństwem rezultatów zakładanych przez projektodawcę, gdyż podatek od towarów i usług w znacznie większym stopniu obciąża wszystkich podatników.

2. Odmienność warunków gospodarczych w Polsce (w porównaniu z krajami Unii Europejskiej rozważającymi wprowadzenie podatku, takimi jak Wielka Brytania, Niemcy, Francja), które przemawiają za zaniechaniem wprowadzania podatku:

Wprowadzenie podatku od niektórych instytucji finansowych będzie również sprzeczne z celami społeczno – gospodarczymi kraju, określanymi poprzez uwzględnienie aktualnych polskich uwarunkowań gospodarczych (które są zasadniczo odmienne od istniejących w krajach rozważających wprowadzenie podatku - Wielka Brytania, Francja, Niemcy - i nie uzasadniają podejmowania takich kroków przez polskie władze publiczne).

(a) Torpedowanie akcji kredytowej.

W Polsce istnieje ciągle duża potrzeba zwiększania akcji kredytowej celem niwelowania zacofania cywilizacyjnego w porównaniu z krajami Zachodu oraz osiągnięcia współczynnika upowszechnienia usług bankowych wśród ludności porównywalnego z poziomem istniejącym w krajach „starej” Unii. Tymczasem nakładanie podatków na banki zdużyłoby pozytywne trendy w zakresie rozwoju akcji kredytowej i upowszechnienia usług bankowych. Nie wydaje się, ażeby w krajach „starej” Unii wspomniane potrzeby były brane pod uwagę przy ocenie zasadności wprowadzenia omawianego podatku, bowiem są to kraje o gospodarkach „nasyconych” kapitałowo i legitymujące się znacznymi poziomami upowszechnienia usług bankowych wśród ludności.

(b) Odmienność sytuacji Polskich banków i innych instytucji finansowych, które nie korzystały z pomocy publicznej.

Polskie banki i inne instytucje finansowe nie korzystały z pomocy publicznej w okresie wzmoczonego kryzysu światowego sektora finansowego, zatem brak w Polsce przesłanki usprawiedliwiającej wprowadzenie podatku specjalnego od instytucji finansowych, w tym banków.

Polski system finansowy, w tym banki, w ogóle nie korzystały w trakcie ostatniego kryzysu ze wsparcia ze źródeł publicznych. Żadna instytucja nie musiała sięgać do zasobów istniejących funduszy gwarancyjnych. Co więcej same instytucje finansowe, w tym w szczególności banki, jak i ich właściciele wykazali się w ostatnich latach odpowiedzialnością

ogólnospołeczną i makroekonomiczną, wykraczającą poza wąsko pojęty interes właścicielski lub korporacyjny. W kluczowym dla stabilności systemu finansowego Polski roku 2009 olbrzymia większość instytucji finansowych, kierowana sugestią polskiego nadzoru rynku lub też działając z własnych inspiracji, zaniechała wypłaty dywidendy, wzmacniając w ten sposób bazę kapitałową swoich firm. Odpada więc tradycyjny argument, stosowany w niektórych krajach – że instytucje finansowe zobowiązane są niejako „zwracać dług” państwu i społeczeństwu w zamian za pomoc uzyskaną uprzednio.

Należy raz jeszcze podkreślić, iż polskie instytucje finansowe, w przeciwieństwie do instytucji finansowych z innych krajów europejskich, gdzie taki podatek jest dyskutowany (np. w Wielkiej Brytanii, gdzie jest mowa o stawkach, które są 10 razy niższe od zawartych w omawianej propozycji i o znacznie niższej podstawie opodatkowania), nie wymagały i nie otrzymały finansowej pomocy ze strony Państwa. W Polsce na przestrzeni ostatnich lat Państwo pomagało różnym branżom, jednak nie był to sektor finansowy i jak do tej pory nikt nie zgłosił projektu opodatkowania jakimś szczególnym podatkiem tych branż. Rodzi się pytanie, dlaczego zatem banki miałyby być objęte takim podatkiem, skoro Państwo nie musiało się dokładać do ich ratowania? Zasadne byłoby zwrócenie uwagi projektodawcy na istnienie uzasadnienia wprowadzenia analogicznego podatku majątkowego w odniesieniu do sektorów subsydiowanych w przeszłości i obecnie z budżetu państwa. Zważywszy na ogromną wartość majątku w tych sektorach gospodarki, wprowadzenie takiego podatku mogłoby przynieść podobne wpływy budżetowe i jednocześnie mogłoby zadziałać mobilizująco na restrukturyzującą działalność tych przedsiębiorstw oraz na efektywność zarządzania tymi podmiotami.

(c) Wprowadzanie nowych podatków w innych krajach jako metoda zarządzania ryzykiem w instytucjach finansowych.

Niektóre kraje wprowadzają nowe podatki bankowe jako metodę zarządzania ryzykiem w instytucjach finansowych, zniechęcając do rozwoju działalności w kierunku bardziej ryzykownych instrumentów (tam, gdzie opodatkowuje się niektóre rodzaje aktywów – Wielka Brytania), lub zniechęcając do finansowania banków w oparciu o niestabilne i jednostkowo dominujące źródła (opodatkowanie niektórych pasywów). W każdym takim wypadku nie jest konieczna funkcja fiskalna podatku. W Niemczech rozważa się skierowanie takich dodatkowych przychodów w ramach nowego funduszu stabilizacyjnego dla systemu finansowego. Tymczasem konstrukcja podatku w projekcie PIS jest wyłącznie fiskalna – jedynym celem jej wprowadzenia jest uzyskanie krótkookresowych przychodów budżetowych. Tego typu rozwiązanie zbliżone jest do modelu Węgier, które znalazły się w trudnej sytuacji finansowej po faktycznym zakończeniu wieloletniej realizacji programu stabilizacyjnego finansowanego przez MFV. Polska zdecydowanie nie jest w takiej rozpaczliwej sytuacji.

(3) Pogorszenie rentowności instytucji finansowych (banków), jako skutek wprowadzenia podatku – podatek skutkować będzie pogorszeniem parametrów ekonomicznych służących do oceny kondycji opodatkowanych przedsiębiorców (rentowności oraz zwrotu na aktywach – ROA i na kapitale - ROE). Następnym będzie pogorszenie się konkurencyjności polskich instytucji, w tym banków, i ogólnego stanu polskiego sektora finansowego/bankowego.

Wprowadzenie omawianego podatku spowodowałoby znaczące obniżenie wycen banków na giełdzie – z dalszymi konsekwencjami dla procesu prywatyzacji (nie tylko bezpośrednio wobec banków np. PKO BP, lecz wszystkich spółek skierowanych do prywatyzacji w ramach programu rządowego). Obniżeniu uległyby oszczędności obywateli w krajowych funduszach inwestycyjnych, a także emerytalnych.

Sektor finansowy charakteryzuje się dużą dynamiką reakcji na zachodzące zmiany. Pogorszenie warunków oferowanych przez krajowe instytucje finansowe spowoduje, że

podmioty o dużej świadomości rynkowej (będący największymi klientami banków i instytucji finansowych) przeniosą swoje aktywa do instytucji nie obciążonych dodatkowym podatkiem, bądź obciążonych nim w znacznie mniejszym stopniu, a w konsekwencji mogących przedstawić znacznie korzystniejsze warunki. Uregulowania Unii Europejskiej zapobiegające ograniczaniu konkurencji uniemożliwią przeciwdziałanie takim decyzjom.

Wprowadzenie tego podatku uderzy szczególnie w instytucje udzielające kredytów dużym korporacjom (np. konsorcjalnych), samorządom etc., a także kredytów w walutach obcych. Oprocentowanie tych kredytów jest stosunkowo niskie i faktyczny zysk banku na tym finansowaniu, po uwzględnieniu kosztu pozyskania takiego finansowania z rynku, ubezpieczeniu się od ryzyka walutowego i kosztu ryzyka, może się okazać niższy niż zaproponowana stawka podatku. Może to spowodować, iż instytucje finansowe posiadające istotne pozycje w walutach obcych (szczególnie kredyty hipoteczne, których życie jest długie i ich struktura nie będzie mogła być szybko dostosowana) będą z definicji przynosić straty. Również instytucje działające na niskiej marży, a opierające swoją zyskowość na wolumenie mogą zacząć z definicji przynosić straty, ponieważ nie będą w stanie zarobić na ten podatek. Należy pamiętać przy tym, że nie wszystkie aktywa są pracujące i dlatego wprowadzenie tego podatku na całości aktywów według zaproponowanej stawki może doprowadzić instytucję finansową do ponoszenia strat, nawet jeśli faktyczna marża banku jest wyższa niż zaproponowana stawka.

Ponieważ podstawa opodatkowania projektowanym podatkiem nie jest w żaden sposób powiązana z uzyskiwanym przez podatnika wynikiem finansowym, wprowadzenie podatku może skutkować nawet eliminacją pewnej grupy podmiotów z rynku. Przykładem takich podmiotów są instytucje finansowe, które w toku swojej działalności nie osiągnęły w danym roku podatkowym żadnych zysków, bądź których zyski nie wystarczałyby na zapłacenie projektowanego podatku. Zagrożenie to dotyczy przede wszystkim funduszy inwestycyjnych inwestujących w aktywa nie przynoszące natychmiastowego zysku pieniężnego, między innymi fundusze inwestujące w przedsięwzięcia, które mogą przynieść zwrot dopiero w dłuższym okresie. W sytuacji spadku wartości aktywów będących własnością funduszu i w braku wolnych środków, fundusz musiałby dokonać niekorzystnych transakcji na posiadanych aktywach wyłącznie po to, by podatek zapłacić. Podobna może być sytuacja banku, którego zysk nie wystarcza na zapłacenie podatku. Bank byłby zmuszony do natychmiastowej zmiany warunków świadczenia swoich usług, co jednak może przynieść efekty dopiero w perspektywie czasu i zapewne w dalszy sposób pogorszyłoby jego sytuację konkurencyjną. Alternatywą jest wyzbycie się przez bank aktywów posiadanych jako zabezpieczenie kapitałowe. W konsekwencji projektowany podatek może być głównym powodem upadku instytucji finansowych, których wynik finansowy z jakiegokolwiek powodu okazał się niższy niż podatek do zapłaty. Zagrożenie to wzrosłoby znacząco w czasach dekonjunktury, przez co wprowadzenie projektowanego podatku znacznie zwiększyłoby zagrożenie ulegnięcia przez Polskę potencjalnym negatywnym trendom ekonomicznym w przyszłości.

(4) Swoista akcja represyjna.

Ponadto budzi sprzeciw fakt nadania podatkowi cech akcji represyjnej (swoiste „ukaranie” za domniemany, rzekomo nadmiernie ryzykowny sposób prowadzenia działalności przez banki).

W uzasadnieniu projektu jasno zostało sformułowane, iż: „*podatek od niektórych instytucji finansowych ma stanowić alternatywę wobec proponowanej przez rząd podwyżki podatku VAT*”. Projektodawca nie zawarł natomiast żadnego uzasadnienia, dlaczego właśnie instytucje finansowe miałyby ponieść cały ciężar planowanej podwyżki VAT. Jeżeli uzasadnieniem miałyby być aktywa zarządzane przez instytucje finansowe (pomijamy fakt, że większość tych aktywów pochodzi ze środków pieniężnych lokowanych przez klientów) i realizowane przez te podmioty zyski, to logika nakazywałaby objęcie takim podatkiem wszystkich przedsiębiorców o określonym poziomie aktywów lub realizowanych zyskach z prowadzonej działalności. W takiej sytuacji zasadne jest również postawienie pytania, czy

zgodne z zasadą demokratycznego państwa prawnego i zasadą równości jest obciążanie podatkiem określonej grupy przedsiębiorców, a nie np. wszystkich przedsiębiorców posiadających aktywa powyżej pewnej wartości (jak rozumiemy, właśnie poziom aktywów zarządzanych przez niektóre instytucje finansowe był głównym uzasadnieniem obciążenia tej grupy podatkiem).

Podsumowując, wprowadzenie omawianego podatku byłoby sprzeczne z ważnymi interesami publicznymi Polski z uwagi na nieuchronne spowodowanie:

- ograniczenia akcji kredytowej banków,
- zaostrzenia przez banki ponad miarę kryteriów żądanych zabezpieczeń (co uderzyłoby w dynamikę akcji kredytowej),
- podrożenia usług (w tym usług funduszy inwestycyjnych i banków).

III. Inne kontrowersje wobec projektu ustawy.

Przed przejściem do dalszej części, należy podkreślić, że według wnioskodawców propozycja pozbawiona jest jakichkolwiek kosztów społecznych. Tymczasem gdyby taka koncepcja w proponowanej formie została wdrożona, takie koszty i przychody niewątpliwie byłby ogromne.

(1) Naruszenie podstawowych zasad prawa

Przepis art. 14 projektu ustawy wprowadza również istotne ograniczenie swobody kontraktowej polegające na zakazie zmiany warunków świadczenia usług finansowych i ubezpieczeniowych wykonywanych w oparciu o umowy cywilnoprawne zawarte przed dniem wejścia w życie ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych, „(...) chyba że możliwość zmiany warunków usług została wprost w umowie przewidziana w przypadku wprowadzenia podatku od aktywów”. Powyższy przepis może zostać uznany za naruszający zasadę swobody umów, która wynika z zasady wolności gospodarczej i zasady demokratycznego państwa prawnego. Zasada swobody umów zakłada bowiem uprawnienie do dowolnego kształtowania treści wiążących strony umów prywatnoprawnych i stanowi główną zasadę prawa cywilnego (art. 353¹ Kodeksu cywilnego). Regulacja art. 14 projektu ustawy oprócz tego, że uniemożliwia instytucjom finansowym i ubezpieczeniowym zmiany warunków świadczonych przez nie usług w drodze porozumienia stron, to na dodatek pozbawia instytucje finansowe możliwości skorzystania z klauzuli *rebus sic stantibus* wyrażonej w art. 357¹ Kodeksu cywilnego. Przepisy projektu ustawy z jednej strony nakładają na podatników znaczący ciężar podatkowy, a z drugiej strony pozbawiają tych podatników możliwości dostosowania łączących je umów cywilnoprawnych do zwiększonych obciążeń podatkowych. Dlatego też zasadny wydaje się zarzut nie tylko zasady swobody umów, ale co więcej naruszenia zasady swobody działalności gospodarczej, jak również zasady proporcjonalności.

(2) Obniżenie wartości aktywów.

Wprowadzenie podatku naliczanego od wartości posiadanych przez instytucję finansową aktywów spowoduje, iż akcjonariusze nie będą zainteresowani utrzymywaniem aktywów na wysokim poziomie, a wręcz przeciwnie będą dążyć do maksymalnego obniżenia wartości tych aktywów. Zmniejszy to odporność tych instytucji na skutki ewentualnych kolejnych kryzysów finansowych. Obniżenie wartości aktywów nastąpi poprzez wypłaty dywidendy na rzecz akcjonariuszy w maksymalnej wysokości.

Ewentualne wpływy budżetowe wynikające ze zwiększenia sum wypłacanych w drodze dywidendy mogą być jednak znacznie mniejsze niż zakładane ze względu na zintensyfikowanie dążenia udziałowców i akcjonariuszy do ograniczenia podatku z tego tytułu, między innymi poprzez wykorzystanie konkurencji podatkowej obcych państw.

(3) Zmniejszenie atrakcyjności inwestycyjnej Polski.

Zasada swobody świadczenia usług na terenie państw Unii Europejskiej powoduje, że międzynarodowe instytucje finansowe umiejscawiają swoją działalność w krajach oferujących stabilne, korzystne rozwiązania finansowe w dłuższej perspektywie.

Niewprowadzenie podatku od niektórych instytucji finansowych w sytuacji, gdy inne państwa Unii Europejskiej wprowadziłyby taki podatek, mogłoby znacząco zwiększyć atrakcyjność inwestycyjną Polski (dla instytucji finansowych). Powyższe mogłoby spowodować umiejscowienie spółek „matek” sektora finansowego w Polsce. Spółki te mogłyby prowadzić działalność w pozostałych krajach Unii Europejskiej na zasadzie swobody świadczenia usług. Nadzór nad działalnością prowadzoną przez te spółki we wszystkich krajach sprawowałyby polskie organy nadzoru. Zwiększyłoby to w istotnym stopniu ich znaczenie. Nie należy zapominać również o aspekcie finansowym dla organów nadzoru. Koszty nadzoru są naliczane odpowiednio od aktywów lub przypisu składki danej spółki. Do aktywów, przypisu składki zaliczane będą przychody z usług świadczonych transgranicznie.

Natomiast implementacja podatku od niektórych instytucji finansowych będzie mieć wpływ na konkurencyjność podmiotów mających siedzibę w Polsce w stosunku do podmiotów mających siedzibę w krajach nienakładających analogicznych danin publicznych. Koszty działalności tych drugich podmiotów będą mniejsze, co umożliwi im oferowanie produktów po niższych cenach. To zaś może w dłuższej perspektywie czasowej spowodować wyżej przedstawiony efekt „przekształcenia” spółek krajowych w oddziały spółek zagranicznych. Działające obecnie w Polsce w formie oddziałów zagraniczne instytucje finansowe bez większego kłopotu ominęłyby nowy podatek, przenosząc aktywa do spółek „matek”, poza jurysdykcję polską. Alternatywą może być likwidacja oddziału polskiego przy częściowej likwidacji personelu i podjęcie działalności w Polsce na podstawie jednolitego paszportu europejskiego w formie transgranicznej.

Co więcej, wprowadzenie podatku stanowiłoby silny bodziec dla wyprowadzania z Polski aktywów finansowych we wszystkich wypadkach, w których jest to prawnie możliwe np. poprzez zakładanie za granicą spółek zależnych o osobnych bilansach.

Dotyczy to w szczególności podmiotów, które mogą świadczyć swoje usługi bez fizycznej obecności w danym kraju – w szczególności funduszy inwestycyjnych. Należy zauważyć, że w opublikowanym przez Ministerstwo Finansów projekcie ustawy z dnia 6 października 2010 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne przewidziane jest podmiotowe zwolnienie dla zagranicznych funduszy inwestycyjnych z podatku dochodowego od osób prawnych. Choć na podstawie przepisów Unii Europejskiej fundusze te i tak powinny podlegać zwolnieniu, brak pewności w tym zakresie powstrzymywał dotychczas krajowych inwestorów przed inwestowaniem swoich środków za ich pośrednictwem. Po zlikwidowaniu niejasności w tym zakresie i obciążeniu krajowych funduszy inwestycyjnych projektowanym podatkiem ich konkurencyjność wobec podobnych podmiotów zagranicznych radykalnie spadnie.

W przeciwieństwie do powyższego, wprowadzenie podatku od niektórych instytucji finansowych w proponowanym kształcie może skłaniać instytucje finansowe do poszukiwania jurysdykcji o korzystniejszym systemie podatkowym. „Przekształcenie” spółek krajowych w oddziały spółek zagranicznych istotnie ograniczy możliwości nadzoru przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Zważywszy na znaczący udział obligacji i bonów skarbowych w portfelach instytucji finansowych, wprowadzenie podatku od instytucji finansowych będzie się wiązało de facto z opodatkowaniem długu publicznego – to natomiast może wpłynąć na cenę długu, a także

spowodować, że konkurencja zagranicznych funduszy inwestycyjnych z krajów, w których nie ma tego podatku, będzie przez to większa.

Chcielibyśmy tutaj również wskazać na pewien efekt odwrotny do zamierzonego, który może przynieść wprowadzenie tego podatku. Banki płynnościowo utrzymują w papierach skarbowych po kilka, kilkanaście miliardów złotych. Wprowadzenie tego podatku spowoduje, iż banki będą oczekiwały wyższej rentowności aktywów. Wówczas może się okazać, iż spadnie popyt na papiery skarbowe i zmusi to Skarb Państwa do podwyższenia ich oprocentowania. Podwyższone oprocentowanie nie będzie dotyczyło jednak tylko papierów nabywanych przez polskie instytucje finansowe, ale również przez sektor niefinansowy i osoby prywatne oraz inwestorów zagranicznych. Dlatego należy się zastanowić czy, paradoksalnie, wprowadzenie tego podatku nie spowoduje „odpływu” środków finansowych ze Skarbu Państwa, a co więcej „drenaż” polskiego fiskusa na rzecz zagranicy. Jest to szczególnie prawdopodobne w przypadku tak wysokiej stawki podatku.

(4) Konsekwencje dla konsumentów.

Opodatkowanie wszystkich aktywów instytucji finansowych proponowaną stawką podatkową będzie prowadzić do szkodliwych konsekwencji ekonomicznych dla całej gospodarki naszego kraju (wzrost kosztu pozyskania finansowania dla kredytobiorców – wzrost marży na kredytach o przynajmniej 40 bps) i w szczególności samego budżetu państwa, nieadekwatnych do potencjalnych korzyści budżetowych. W tym miejscu należy zauważyć, że projektodawcy przyjęli, iż istniejąca konkurencja na rynku usług bankowych ograniczy zamiar przeniesienia podatku na klientów. Naszym zdaniem, jest to zbyt optymistyczne założenie, które nie uwzględnia faktu, że banki będą starały się przede wszystkim utrzymać bieżącą zyskowność, a tę zapewni jedynie podniesienie marż na kredytach.

Koszty nowego podatku będą stanowić koszty prowadzonej przez dany podmiot działalności. Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy o działalności ubezpieczeniowej zakład ubezpieczeń zobowiązany jest do uwzględniania w składce ubezpieczeniowej m.in. kosztów wykonywania działalności ubezpieczeniowej. *De facto* wprowadzenie omawianego podatku spowoduje obciążenie ubezpieczonych kosztem tego podatku, ponieważ będzie on stanowić element kosztów działalności zakładu ubezpieczeń.

(5) Opodatkowanie funduszy inwestycyjnych.

Komentowany projekt ustawy jest skierowany do instytucji finansowych, natomiast w art. 2 pkt 8 projektu wśród podatników wymieniono również fundusze inwestycyjne w rozumieniu ustawy o funduszach inwestycyjnych.

Należy zauważyć, że w ustawie o funduszach inwestycyjnych wymienione są zarówno fundusze inwestycyjne krajowe jak i zagraniczne. Wątpliwości nie rozwiewa art. 3 projektowanej ustawy, w związku z którym możliwe byłoby uznanie, iż aktywa zagranicznych funduszy inwestycyjnych nie stanowią podstawy opodatkowania ze względu na nieskładanie rocznego sprawozdania finansowego w trybie wskazanym w tym przepisie, gdyż zastosowanie może mieć w tym przypadku art. 4 projektowanej ustawy. Tak sformułowany zakres podmiotowy projektowanej ustawy jest oczywistym błędem projektodawcy.

Nadto zgodnie z przyjętymi w ustawie o funduszach inwestycyjnych rozwiązaniami, fundusze inwestycyjne służą do gromadzenia środków finansowych klientów (w znacznej części osób fizycznych). W funduszach inwestycyjnych gromadzone są przez klientów indywidualnych również środki na przyszłą emeryturę. Odbywa się to w ramach: (i) programu Indywidualnych Kont Emerytalnych (IKE), działających w oparciu o ustawę o indywidualnych kontach emerytalnych, (ii) pracowniczych programów emerytalnych, działających na podstawie ustawy o pracowniczych programów emerytalnych oraz (iii) wpłat dobrowolnych dokonywanych w ramach np. wyspecjalizowanych programów finansowych.

W związku z tym uczynienie funduszy inwestycyjnych podmiotem zobowiązanym do zapłaty podatku od niektórych instytucji finansowych uderzy bezpośrednio w klientów funduszy inwestycyjnych. Podstawą opodatkowania będą bowiem środki klientów, w tym gromadzone na przyszłą emeryturę. Nie jest więc prawdziwy argument wskazany w uzasadnieniu projektu ustawy, zgodnie z którym proponowany podatek jest „(...) podatkiem majątkowym, stąd przerzucenie podatku na klientów nie powinno mieć miejsca”, co świadczy o niezrozumieniu istoty funkcjonowania rynku funduszy inwestycyjnych przez twórców projektu.

Należy zwrócić uwagę na fakt, iż opodatkowanie funduszy inwestycyjnych oddziaływać będzie bezpośrednio na wartość jednostek funduszy, uszczuplając ich aktywa, a zatem - poprzez spowodowanie spadku wartości jednostki funduszu - oznaczać będzie bezpośrednio obciążenie uczestników funduszy. Mechanizm takiego oddziaływania opodatkowania jest niezależny od woli i działań TFI, zatem nie zapobiegnie temu skutkowi przepis art. 14 projektu ustawy, zgodnie z którym wprowadzenie przedmiotowego podatku nie może stanowić podstawy zmiany warunków świadczenia usług finansowych wykonywanych w oparciu o umowy cywilnoprawne. Efekt podatkowy nie jest bowiem wynikiem ustaleń kontraktowych dokonywanych przez strony, lecz rezultatem obowiązków publicznoprawnych, niezależnych od stron.

Stąd całkowicie kuriozalne jest włączenie funduszy inwestycyjnych w poczet organizacji mających być objętych nowym podatkiem majątkowym. Proponuje się opodatkowanie funduszy, tzn. aktywów klientów, a nie TFI, które tymi aktywami zarządzają. W $\frac{3}{4}$ właścicielami środków zgromadzonych w funduszach inwestycyjnych są osoby fizyczne – nieprawdziwa jest więc argumentacja wnioskodawców, że podatek nie uderzy w społeczeństwo. Przeciwnie, bezpośrednio uderzy, gdyż straci sens lokowanie środków w funduszach bezpiecznych (ok. 40% wszystkich funduszy), które byłyby jednocześnie objęte tzw. „podatkiem Belki” oraz nowym podatkiem od aktywów (w dodatku corocznym), podczas gdy alternatywna inwestycja – lokata bankowa jest objęta tylko tym pierwszym podatkiem.

Warto wskazać również na ryzyko obniżenia zwrotów z inwestycji nie tylko dla akcjonariuszy banków i innych instytucji finansowych, ale również inwestujących w produkty banków i funduszy inwestycyjnych – dla przykładu chcielibyśmy wskazać na podwójne opodatkowanie aktywów klientów funduszy inwestycyjnych w przypadkach lokowania przez fundusze inwestycyjne środków pieniężnych klientów na lokatach bankowych czy też obligacjach emitowanych przez banki, w wyniku czego stopa zwrotu inwestycji klientów ulegnie obniżeniu (0,39% podatek będzie nakładany najpierw na poziomie aktywów funduszu inwestycyjnego, co doprowadzi do zmniejszenia aktywów netto, a co za tym idzie wartości jednostek uczestnictwa/certyfikatów inwestycyjnych, a następnie 0,39% będzie nakładany na poziomie Banku – aktywie powstałym w rezultacie zdeponowania przez fundusz środków pieniężnych. Także wszelkie produkty typu lokata z opcją inwestycyjną i np. chronionym kapitałem będzie podwójnie opodatkowana (na poziomie banku i funduszu hedgingowego).

Błędny jest argument podnoszony w uzasadnieniu projektowanej ustawy, którym autorzy tłumaczą konieczność objęcia podatkiem funduszy inwestycyjnych. Według autorów miałyby to zapobiegać przenoszeniu przez podatników aktywów do funduszy inwestycyjnych w celu obniżenia podstawy opodatkowania. W takiej sytuacji jednak do obniżenia podstawy opodatkowania nie dojdzie, gdyż aktywa podatnika wniesione do funduszu inwestycyjnego zostałyby zastąpione przez jednostki uczestnictwa oraz certyfikaty inwestycyjne. Jedynym skutkiem objęcia podatkiem funduszy inwestycyjnych jest w takim przypadku wspomniane podwójne opodatkowanie tych samych aktywów – na poziomie funduszu i na poziomie wnoszącej je instytucji finansowej.

Nadto projekt nie uwzględnia wielu specyficznych sytuacji, jakie mogą mieć miejsce w działalności gospodarczej. Przykładem może być lokowanie części środków własnych

zakładów ubezpieczeń oraz ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych w jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych. Projekt ustawy zakłada opodatkowanie sumy aktywów zakładów ubezpieczeń oraz funduszy inwestycyjnych. W przypadkach opisanych powyżej nastąpi zatem podwójne opodatkowanie tych samych środków raz na poziomie zakładu ubezpieczeń drugi raz na poziomie funduszy inwestycyjnych.

Większość funduszy inwestycyjnych pieniężnych i obligacyjnych inwestuje do 100% swoich środków w obligacje i bony skarbowe. Wprowadzenie opodatkowania aktywów tych funduszy przełoży się na wysokość opłat pobieranych przez fundusze. To zaś znacząco obniży ich stopy zwrotu i zmniejszy skłonność klientów do oszczędzania w funduszach inwestujących w obligacje i bony skarbowe, co nie będzie korzystne z punktu widzenia obrotu gospodarczego w kraju.

Art. 8 projektu ustawy określa, co się dzieje w przypadku, gdy miesięczne zaliczki płacone na poczet podatku są wyższe/niższe od zobowiązania podatkowego. Projekt ustawy nie zawiera natomiast żadnych uregulowań dotyczących przypadku likwidacji funduszu inwestycyjnego w trakcie roku podatkowego. Nie zostało wskazane w projekcie, komu zostanie zwrócony nadpłacony podatek, gdy podatnik (fundusz) nie będzie już istniał? I analogicznie, kto będzie zobowiązany do zapłaty podatku, gdy fundusz zostanie zlikwidowany?

(6) Wątpliwości natury systemowej

Przedmiotem nowego podatku od podatku od niektórych instytucji finansowych ma być ogół aktywów wykazanych w zatwierdzonym rocznym sprawozdaniu finansowym instytucji finansowych. Ustawa nie różnicuje w żaden sposób aktywów, prowadząc do opodatkowania wszystkich ich kategorii. Taka regulacja może prowadzić do bardzo dotkliwych konsekwencji, sprzecznych z zasadą sprawiedliwości społecznej oraz zasadą zaufania do organów państwa i stanowionego przez nie prawa (np. banki wykazujące obecnie stratę lub będące nawet w postępowaniu sanacyjnym będą podlegać wysokiemu obciążeniu podatkiem bankowym, co dodatkowo obniży ich wyniki, a być może doprowadzi także w niektórych przypadkach nawet do ryzyka utraty płynności). Należy zauważyć, że aktywa instytucji finansowych mają niejednorodny charakter. Część z nich nie jest w żaden sposób związana z przysporzeniami majątkowymi banków i innych instytucji finansowych. Wskazać w tym miejscu należy np. na aktywa z tytułu podatku odroczonego, należności z tytułu instrumentów pochodnych zabezpieczających pozycję walutową banku, a także wszelkiego rodzaju nakłady oraz środki trwałe i wartości niematerialne i prawne (co stanowi w istocie opodatkowanie poniesionych przez banki i inne instytucje finansowe wydatków inwestycyjnych na rozwój działalności). Ponadto opodatkowaniu podlegałyby należności z tytułu wyceny do wartości godziwej instrumentów pochodnych (pozycje, które w krótkim okresie mogą w wyniku aktualizacji zmienić się w zobowiązanie). Należy zauważyć, że w analogicznych podatkach wprowadzonych w innych krajach Unii Europejskiej podstawą opodatkowania jest suma aktywów netto.

Inne rozwiązania ustawy rodzą również wątpliwości natury systemowej (np. brak możliwości zaliczenia podatku do kosztów uzyskania przychodów - art. 11 projektu). W obecnie obowiązującym stanie prawnym płacone przez podatnika podatki majątkowe, takie jak podatek od czynności cywilnoprawnych czy też podatek od nieruchomości są uznawane zasadniczo za koszty uzyskania przychodów). Nie widzimy uzasadnienia (prócz uzyskania efektu dodatkowego opodatkowania) do wyłączenia z kosztów uzyskania przychodu nowego podatku. Uznanie podatku majątkowego za koszt uzyskania przychodu wydaje się rozwiązaniem naturalnym.

Niezrozumiałe jest wyłączenie funduszy inwestycyjnych ze zwolnienia z opodatkowania aktywów w wysokości nie przekraczającej kwotę 10.000.000 zł przewidzianego w art. 9 projektowanej ustawy, mimo, że wszyscy inni podatnicy zostali takim zwolnieniem objęci.

(7) Osłabienie bazy kapitałowej banków.

W przypadku wprowadzenia podatku w proponowanym kształcie nastąpiłoby znaczące osłabienie kapitałowe krajowych instytucji finansowych. W przypadku banków wprowadzenie 0,39% podatku od aktywów oznaczałoby zabranie ok. 4-5 mld zł z zysków netto całego sektora, czyli ok. połowy całego zysku oczekiwanego w 2010 roku. Konsekwencje takiego działania byłyby katastrofalne dla sektora bankowego. Warto zauważyć, iż propozycje Komitetu Bazylejskiego w ramach regulacji dot. nowych wymogów kapitałowych oraz norm płynności (tzw. Basel III) nakazują bankom zwiększać bufor płynności (potencjalnie sumę bilansową na te bufor), a z drugiej strony projektodawcy ustawy chcą je obciążać dodatkowym kosztem. W konsekwencji nastąpiłoby osłabienie bazy kapitałowej banków, w sytuacji gdy właśnie zapowiedziano nowe wymogi Basel III.

(8). Przewidywany wzrost kosztów dla banków od 2011 roku z uwagi na podwyższone i rozszerzone gwarancje ze strony Bankowego Funduszu Gwarancyjnego.

Począwszy od 2011 roku obowiązywać będą podwyższone i rozszerzone gwarancje ze strony Bankowego Funduszu Gwarancyjnego.

W ramach harmonizacji unijnych i lokalnych - krajowych regulacji, limit gwarancji depozytów ma być podniesiony do 100 tys. Euro (od 28 listopada 2008 roku obowiązuje 50 tys. Euro), a czas wypłaty środków w przypadku upadłości banku ma być skrócony z 3 miesięcy do 20 dni, a docelowo ten okres ma wynosić 7 dni. Dyskutowane jest również rozszerzenie gwarancji na depozyty wszystkich firm.

Niewątpliwie wspomniane zmiany związane będą ze wzrostem kosztów dla banków, bowiem ochrona BFG jest budowana ze składek banków, a składki te obliczane są, począwszy od 2009 roku, jako 12,5-krotność sumy wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka oraz wymogów kapitałowych z tytułu przekroczenia limitów i naruszenia innych norm określonych w ustawie - Prawo bankowe.

(9) Niejasności stylistyczne powodujące wątpliwości interpretacyjne.

Uwagę zwraca również styl, którym napisany został opiniowany projekt ustawy, wprowadzający liczne niejasności oraz wątpliwości interpretacyjne. Niezrozumiałą jest przykładowo sens i skutki art. 10 projektu ustawy, zgodnie z którym do podatku od niektórych instytucji finansowych nie stosuje się zwolnień i ulg podatkowych określonych w innych niż niniejsza ustawach. Z przepisu tego nie wynika, jakie ulgi i zwolnienia wynikające z odrębnych ustaw mogłyby mieć potencjalnie zastosowanie do opiniowanego podatku oraz jaki jest w istocie zakres tego przepisu.

W wielu miejscach używa się języka nieadekwatnego dla pojęć prawa podatkowego (jak np. „inny rok obrotowy” zamiast „rok podatkowy” w art. 6). Razić mogą również niektóre sformułowania (zob. np. art. 6 ust. 3 projektu „wysokości miesięcznej zaliczki ulega przeliczeniu”). Może to prowadzić do sporów interpretacyjnych. Przykładowo wykładnia art. 7 ust. 1 budzi może wątpliwości, co do interpretacji zwrotu „nie odzwierciedla aktualnej sytuacji bilansowej” (tj. czy „nieodzwierciedlanie aktualnej sytuacji bilansowej” oznacza różnicę np. o 1 PLN, czy może 100 mln PLN) oraz, czy określona zaliczka przez naczelnika urzędu skarbowego będzie płatna w miesięcznych okresach aż do zatwierdzenia sprawozdania finansowego, czy też tak określona zaliczka płatna jest jednorazowo do dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego? Także wykładnia art. 7 ust. 2 budzi wątpliwości, o jakie „kolejne trzy miesiące” chodzi.

IV. Technika prawodawcza

Niezgodne z § 60 ust. 2 oraz § 61 Zasad Techniki Prawodawczej, stanowiących załącznik do Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 roku w sprawie „Zasad Techniki Prawodawczej” (Dz. U. Nr 100, poz. 908; dalej „Zasady Techniki Prawodawczej”), jest **zgrupowanie artykułów w działy**. Zgodnie z pierwszym z powołanych przepisów artykuły grupuje się bowiem w rozdziały, zaś dopiero rozdziały grupuje się w działy. Paragraf 61 Zasad Techniki Prawodawczej stanowi natomiast, że jednostki systematyzacyjne wyższego stopnia stosuje się tylko w przypadku, gdy co najmniej w stosunku do jednej z nich zastosowano uprzednio odpowiednie jednostki systematyzacyjne niższego stopnia, co w przypadku opiniowanego projektu nie nastąpiło. Ponadto wymaga podniesienia, że z uwagi na fakt, iż materia objęta regulacją nie jest obszerna, to wątpliwe jest, aby konieczne było zastosowanie techniki legislacyjnej polegającej na grupowaniu artykułów w jednostki systematyzacyjne wyższego stopnia, co projektodawca uczynił *nota bene* nieprawidłowo.

Art. 2 pkt 2, 3, 4, 5 są niezgodne z Zasadami Techniki Prawodawczej. Paragraf 158 ust. 1 pkt 2 Zasad Techniki Prawodawczej stanowi, że jeżeli w akcie normatywnym odsyła się kilkakrotnie do innego aktu normatywnego, który był nowelizowany i został ogłoszony jego tekst jednolity - przy pierwszym odesłaniu przytacza się aktualny tytuł tego aktu w całości wraz z oznaczeniem rocznika, numeru i pozycji dziennika urzędowego, w którym ogłoszono tekst jednolity, a przy kolejnych odesłaniach przytacza się tylko rodzaj aktu oraz jego datę i przedmiot bez oznaczenia rocznika, numeru i pozycji dziennika urzędowego. Jeżeli natomiast w akcie normatywnym odsyła się kilkakrotnie do innego aktu normatywnego, który nie był nowelizowany - przy pierwszym odesłaniu przytacza się tytuł tego aktu w całości wraz z oznaczeniem numeru i pozycji oraz - w razie potrzeby - rocznika dziennika urzędowego, w którym ten akt ogłoszono, a przy kolejnych odesłaniach przytacza się tylko rodzaj aktu oraz jego datę i przedmiot, bez oznaczenia rocznika, numeru i pozycji dziennika urzędowego (§ 158 ust. 1 pkt 1). Ponadto należy zauważyć, że zgodnie z § 158 ust. 3 Zasad Techniki Prawodawczej, jeżeli po ogłoszeniu tekstu jednolitego aktu normatywnego, do którego się odsyła, nastąpiły kolejne zmiany tego aktu, przytaczając oznaczenie rocznika, numeru i pozycji dziennika urzędowego, w którym ogłoszono tekst jednolity, podaje się również rocznik, numer i pozycje dzienników urzędowych, w których ogłoszono kolejne zmiany tego tekstu. Projekt nie czyni zadość ww. wymogom.

Nadanie „Działowi V” tytułu „Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe” nie znajduje uzasadnienia i jest niezgodne z § 62 ust. 2 Zasad Techniki Prawodawczej. Powołany przepis wprowadza zasadę; iż określenie treści lub zakresu spraw regulowanych przepisami zawartymi w danej jednostce redakcyjnej musi być adekwatne do jej rzeczywistej zawartości. Tymczasem w „Dziale V” nie zostały umieszczone przepisy przejściowe, regulujące wpływ nowej ustawy na stosunki powstałe pod działaniem ustawy albo ustaw dotychczasowych regulujących daną dziedzinę, o czym szerzej będzie mowa poniżej. W konsekwencji tytuł musi zostać uznany za nieprecyzyjny.

Art. 12, 13, 14 powinny być uznane za przepisy materialne (merytoryczne), od których wymaga się, aby wskazywały możliwie bezpośrednio i wyraźnie, kto, w jakich okolicznościach i jak powinien się zachować. W przedstawionym do zaopiniowania brzmieniu art. 14 jest niezgodny z § 25 ust. 1 ww. rozporządzenia w sprawie „Zasad Techniki Prawodawczej”, gdyż nie wskazuje bezpośrednio i wyraźnie, kto, w jakich okolicznościach i jak powinien się zachować. Należy zwrócić uwagę, że ustawodawca w żadnym akcie prawnym nie zdefiniował pojęcia „usługa finansowa”, a opiniowany projekt ustawy również nie zawiera definicji tego pojęcia. W związku z powyższym art. 14 projektu jest nieprecyzyjny (na marginesie warto przypomnieć, że art. 14 narusza podstawowe konstytucyjne prawa oraz zasadę swobody umów). Umieszczenie art. 14 w Dziale V, tj. wśród przepisów zmieniających, przejściowych i końcowych, nie znajduje uzasadnienia i jest niezgodne z § 30 oraz § 38 Zasad Techniki Prawodawczej. Przepis zawarty w art. 14 nie jest przepisem

zmieniającym, przejściowym, ani końcowym. Paragraf 30 Zasad Techniki Prawodawczej stanowi, że w przepisach przejściowych reguluje się wpływ nowej ustawy na stosunki powstałe pod działaniem ustawy albo ustaw dotychczasowych, a w szczególności, czy zachowuje się uprawnienia i obowiązki oraz kompetencje powstałe w czasie obowiązywania uchylanych albo wcześniej uchylonych przepisów oraz czy skuteczne są czynności dokonane w czasie obowiązywania tych przepisów. Art. 14 nie jest przepisem przejściowym, albowiem projekt ustawy dotyczy materii nieobjętej uprzednio regulacją, nie uchyla obowiązujących dotychczas przepisów, ani nie odnosi się do uprawnień wynikających z przepisów uprzednio uchylonych. Zgodnie z § 38 Zasad Techniki Prawodawczej przepisami końcowymi są: (1) przepisy uchylające, (2) przepisy o wejściu ustawy w życie, (3) w razie potrzeby - przepisy o wygaśnięciu mocy ustawy. Zamieszcza się je w ustawie w podanej w zdaniu poprzednim kolejności. Jednocześnie w przepisach końcowych nie zamieszcza się innych przepisów niż wymienione powyżej.

Wobec wagi przytoczonych powyżej argumentów już tylko na marginesie należy zauważyć, że w tekście projektu znajdują się omyłki o charakterze redakcyjnym:

- w art. 8 ust. 2 słowo „zarządzającym”, powinno być zastąpione słowem „zarządzający”,
- w art. 8 ust. 4 wyrażenie „w terminie 30 dni daty złożenia wniosku”, powinno być zastąpione wyrażeniem „w terminie 30 dni od daty złożenia wniosku”,
- w art. 13 wyrażenie „ostatnie roczne sporządzone przez organ zarządzający podatnika roczne sprawozdanie finansowe” powinno być zastąpione przez wyrażenie „ostatnie roczne sprawozdanie finansowe sporządzone przez organ zarządzający podatnika”.

Uzasadnienie projektu jest niekonkretne, niejednokrotnie niezrozumiałe oraz nieprzekonywające, a w konsekwencji niezgodne z art. 34 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku „Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jednolity: M.P. z 2002 roku, Nr 5, poz. 47 z późniejszymi zmianami; dalej „Regulamin Sejmu”). Z uzasadnienia projektu wynika, że projektodawca stoi na stanowisku, iż podatek bankowy jest lepszym od podniesienia podatku VAT sposobem na uzyskanie dochodów publicznych, niemniej jednak nie próbuje nawet wykazać w jakikolwiek sposób, na czym polega wyższość tego typu reakcji ustawodawczej na wzrost deficytu budżetowego. Projektodawca nie wskazał, w jakim okresie spodziewany jest przedstawiony w uzasadnieniu szacowany wpływ z podatku. Nie wyjaśnił także, z jakich przyczyn zaproponował pominięcie powszechnych towarzystw emerytalnych, skutkujące pomniejszeniem wpływów z podatku. Uzasadnienie nie zawiera ponadto oświadczenia o zgodności projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej albo oświadczenia, że przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej. Niezrozumiała jest w szczególności wypowiedź zawarta w akapicie rozpoczynającym się od słów: „Wprowadzenie podatku nie powinno zmniejszyć konkurencyjności polskiego rynku (...)” Ssensu powyższego stwierdzenia nie sposób wyinterpretować na podstawie dalszych wypowiedzi projektodawcy.

V. Podsumowanie.

Reasumując omawiany projekt ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych jest na obecnym etapie wadliwy od strony merytorycznej i formalnej, a tezy postawione w uzasadnieniu nie są przekonujące. Ewentualne wprowadzenie nowego podatku przyniosłoby gospodarce polskiej zaburzenia, o których nawet nie ma wzmianki w uzasadnieniu do ustawy – faktyczną likwidację części sektora funduszy inwestycyjnych, obniżenie wycen wszystkich aktywów polskich w portfelach, także polskich funduszy inwestycyjnych i emerytalnych oraz przenoszenie za granicę działalności instytucji finansowych, szczególnie tych działających obecnie w formie oddziałów. Taka perspektywa nie jest w jakimkolwiek stopniu usprawiedliwieniem dla spodziewanego efektu budżetowego.

WICEPRZEWODNICZĄCY
OGÓLNOPOLSKIEGO POROZUMIENIA
ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH
FRANCISZEK BOBROWSKI

SEKRETARIAT SZEFA KS
WPŁYNEŁO

dnia..... 200..... r.
18.11.2010
(podpis)

OPZZ/FB/ 4 /2010

Warszawa, 10 listopada 2010 r.

Pan
Lech Czapla
Szef Kancelarii Sejmu
Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

W nawiązaniu do pisma z dnia 8 października 2010 roku (znak: GMS-WP-183-170-170/10), przy którym przekazano do konsultacji społecznych projekt ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych, uprzejmie przekazuję uwagi Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych do przedmiotowego projektu.

OPZZ negatywnie ocenia przedstawione w projekcie ustawy propozycje. Projektodawca proponuje wprowadzenie do porządku prawnego podatku od aktywów niektórych instytucji finansowych, który pobierany będzie od banków, towarzystw ubezpieczeniowych i funduszy inwestycyjnych.

Nie kwestionując potrzeby wprowadzenia podatku opłacanego przez instytucje finansowe, który według OPZZ, powinien być pobierany od szerszej pojętej aniżeli w projekcie ustawy grupy instytucji finansowych, uważamy, że sposób opodatkowania w postaci podatku pobieranego od aktywów banku niekorzystnie wpłynie nie tylko na konkurencyjność krajowego rynku finansowego, ale przede wszystkim będzie mieć negatywne skutki dla klientów banków - osób fizycznych i przedsiębiorców.

Za aktywa wybranych instytucji finansowych projekt ustawy rozumie sumę aktywów wskazaną w rocznym sprawozdaniu finansowym podatnika. W praktyce za aktywa instytucji finansowych uważa się, między innymi, udzielone przez te instytucje kredyty. Opodatkowanie sumy aktywów instytucji finansowych spowoduje zatem przerzucenie przez nie tego dodatkowego kosztu na klientów banku bądź znajdzie odzwierciedlenie w niechęci rozwijania akcji kredytowej. Można przypuszczać, że mimo konkurencji na rynku instytucji finansowych podmioty tego rynku podejmą działania zmierzające do obniżenia aktywów, a więc wolumenu kredytów po to, by zmniejszyć podstawę opodatkowania.

OGÓLNOPOLSKIE POROZUMIENIE ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

00-924 Warszawa, ul. Kopernika 36/40

tel.: 022 551 55 06, fax: 022 551 55 26

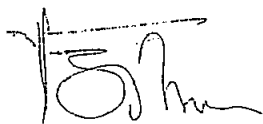
e-mail: bobrowski@opzz.org.pl, www: <http://opzz.org.pl>

Podatek zaproponowany w projekcie ustawy może wpłynąć na sytuację pracowników zatrudnionych w instytucjach finansowych poprzez ograniczenie ich ewentualnych podwyżek wynagrodzenia bądź ich redukcję czy wręcz obniżyć zatrudnienie w tychże instytucjach.

Zwrócić należy uwagę na dodatkowe obowiązki organów podatkowych, które powstaną w związku z ewentualnym wprowadzeniem przedmiotowego podatku. Należy rozważyć korzyści i koszty uchwalenia projektu ustawy mając na uwadze plany ograniczenia ilości osób zatrudnionych w administracji publicznej i decyzję rządu o braku przyszłorocznego wzrostu wynagrodzenia w sferze budżetowej.

W miejsce proponowanego w projekcie ustawy podatku od niektórych instytucji finansowych, OPZZ opowiada się za wprowadzeniem podatku od transakcji finansowych służącego ograniczeniu spekulacyjnych, krótkoterminowych transakcji finansowych oraz wdrożenia zasady dzielenia się odpowiedzialnością za szkody powstałe w sferze społecznej i gospodarczej w Europie i na całym świecie. Głównym celem podatku od transakcji finansowych powinna być zmiana zachowań w sektorze finansowym polegająca na ograniczaniu krótkoterminowych transakcji finansowych o charakterze spekulacyjnym. Immanentna niestabilność rynków finansowych powoduje, że opodatkowaniu powinny podlegać wszystkie typy transakcji finansowych, prowadząc przede wszystkim do ograniczenia finansowych transakcji technicznych. Podatek powinien zatem obejmować wszystkie transakcje natychmiastowe, transakcje na instrumentach pochodnych oraz transakcje poza rynkiem regulowanym. Podatek powinien być powszechny, mieć zatem jak najszerszy zakres, wprowadzony w sposób skoordynowany i możliwy do zastosowania. Wprowadzenie podatku nie pociąga za sobą praktycznie żadnych kosztów technicznych, ponieważ transakcje te są już skomputeryzowane.

Zdaniem OPZZ, wprowadzenie podatku od transakcji finansowych ograniczyłoby spekulacje na rynkach finansowych, zmniejszyłoby ryzyko pojawienia się w przyszłości kryzysu gospodarczego jakiego doświadczamy oraz ograniczyłoby jego społeczne skutki.

z powołaniem

Do wiadomości:

1. Pan Ryszard Zbrzyzny, Przewodniczący Parlamentarnego Zespołu Związkowego OPZZ

Pracodawcy RP

Rok założenia 1989

Warszawa, dnia 4 listopada 2010 r.

DDS/5567/11.10/AA/PR

SEKRETARIAT SZEFA KS
WPLYNĘŁO

dnia...08...11...2010... 200..... r.

(podpis)

Pan
Lech Czapla
Szef Kancelarii Sejmu

Pracodawcy RP

W odpowiedzi na pismo z dnia 8 października 2010 r., nr GSM – WP – 183 – 170/10, Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej przesyłają, w załączeniu, swoje stanowisko do projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych.

2 wypracowaniu

Prezydent
Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej

Andrzej Malinowski

Andrzej Malinowski

Stanowisko Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej do projektu ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych

Projekt ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych ma na celu wprowadzenie nowej daniny publicznej, która w ocenie projektodawców ma stanowić alternatywę wobec podwyżki podatku VAT. Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej zdecydowanie negatywnie oceniają przedstawiony projekt.

Uzasadnieniem dla wprowadzenia podatku bankowego byłaby sytuacja, w której banki funkcjonujące w Polsce byłby dotowane (ratowane), w szczytowym okresie kryzysu finansowego, środkami publicznymi (tak jak to miało miejsce w USA, Wielkiej Brytanii, niektórych krajach Europy kontynentalnej). Podatek miałby wtedy charakter stopniowego odzyskiwania takiego finansowego wsparcia. Tymczasem, nic takiego nie miało miejsca. Stabilność systemu bankowego w Polsce była niezagrażona, dlatego też nakładanie nowych danin publicznych na banki za jest nieuzasadnione.

Bardziej zrozumiałe (choć i tak szkodliwe i niepotrzebne) byłoby wprowadzenie dodatkowego podatku o charakterze wyłącznie fiskalnym, gdyby był on naliczany od wypracowanego zysku brutto, bądź w dużo mniejszym zakresie od pasywów pomniejszonych o kapitały własne i depozyty klientów indywidualnych (które i tak są chronione gwarancjami BFG).

Podatek od sumy aktywów spowoduje dalszą delewaryzację bilansów bankowych (w konsekwencji ograniczenie podaży kredytów dla sfery realnej), a w konsekwencji podniesienie ceny usług bankowych dla klientów. Oznaczałoby to pogorszenie reputacji Polski, jako atrakcyjnego rynku przyciągającego nowych inwestorów. Konsumenci potrzebują więcej konkurencji, a nie mniej. Jeśli myślimy na poważnie o Warszawie, jako regionalnym centrum finansowym Europy, to taki krok skutecznie nas od tego celu oddali.

Proponowana skala podatku bankowego wydrenuje niemal połowę wypracowanych zysków banków netto w 2009, zamiast system wzmocnić (co i tak jest koniecznie i nieuniknione w aspekcie Bazylei III). Wejście w życie projektu mogłoby skutkować nawet naruszeniem stabilności sprawnie dotychczas funkcjonującego systemu. Podatek w proponowanej skali zdecydowanie obniży rentowność banków i pogorszy ich atrakcyjność z punktu widzenia inwestorów.

Obarczanie proponowanym, celowym podatkiem tylko jednego sektora jest nierównym traktowaniem podmiotów. Dodatkowo, taki podatek może również

prowadzić do obniżenia oprocentowania za depozyty lub podwyższenia ceny kredytów. Spowoduje to odpływ pieniędzy lokowanych w depozytach oraz ograniczenie dostępu do kredytów. Oba zjawiska będą miały negatywny wpływ na gospodarkę. Argumenty, wskazane w uzasadnieniu, że takie zjawisko nie wystąpi nie są poparte żadnymi danymi, a wyłącznie przekonaniem autorów projektu. Warto zwrócić uwagę, że odsetki maksymalne nie regulują kredytów dla przedsiębiorców co obala argument o zablokowaniu tym samym zjawiska przerzucania obciążeń fiskalnych na klientów bankowych.

W przypadku usług bankowych ustawa zakłada opodatkowanie po raz drugi tej samej operacji: obecnie pobierany podatek od dochodów kapitałowych („podatek Belki”) jest naliczany od odsetek od lokat klientów, a podatek bankowy byłby pobierany od aktywów, finansowanych właśnie z lokat klientów.

W systemie bankowym przy obecnych przeciętnych marżach 0,39% w skali roku to duża kwota. Z uwagi na niskie obecnie oprocentowanie depozytów wprowadzenie nowego obciążenia spowoduje prawdopodobnie zwiększenie oprocentowania kredytów, tych niżej oprocentowanych: na działalność gospodarczą i na budownictwo mieszkaniowe, czyli tych których niskie oprocentowanie najbardziej wpływa na skłonność do inwestycji, a więc w konsekwencji na rozwój gospodarczy kraju.

Szerokie ujęcie podstawy opodatkowania instytucji mających siedzibę w Polsce spowoduje, że podatkiem zostaną objęte także aktywa oddziałów polskich instytucji finansowych za granicą, co postawi je w niekorzystnej sytuacji w stosunku do lokalnej konkurencji.

Projekt nie jest konsekwentny co do równomiernego efektu ekonomicznego obciążenia podstawy opodatkowania w różnych instytucjach finansowych. W instytucjach bankowych depozyty klientów, wpłacone do banku, stają się składnikiem bilansu, tak jak kredyty z nich wypłacane. Zarabia się na różnicy między oprocentowaniem depozytów i kredytów. Natomiast w instytucjach ubezpieczeniowych wpłacone składki ubezpieczeniowe są elementem rachunku wyników (w całości są przychodem firmy). Do bilansu, powiększając sumę bilansową, wchodzi wynik na działalności.

Wejście w życie projektu spowoduje niekonkurencyjność oferty krajowych instytucji finansowych w sytuacji wolnego przepływu kapitałów w obszarze Unii Europejskiej. Jediną barierą zniechęcającą klientów krajowych instytucji finansowych będzie inna waluta, ale po wejściu Polski do strefy euro ta bariera zniknie i Polacy wybiorą korzystniejszą ofertę zagranicznych instytucji. Dotyczy to przede wszystkim grupy klientów lepiej wykształconej, zamożniejszej, dobrze posługującej się komputerem i

korzystającej z Internetu. Nie będzie nawet bariery językowej, gdyż założenie polskojęzycznej wersji internetowego serwisu transakcyjnego dla instytucji finansowej nie stanowi żadnego problemu technicznego. W tej sytuacji na ofertę obłożonych dodatkowymi obciążeniami fiskalnymi banków krajowych będą skazane osoby starsze, nie posługujące się biegle komputerem i nie korzystające z internetu, uboższe, gorzej wykształcone. To te osoby faktycznie poniosą konsekwencje (przede wszystkim finansowe) wprowadzenia nowego podatku.

Z uwagi na wysokie obciążenie fiskalne banki polskie, zwłaszcza posiadające dominujących akcjonariuszy zagranicznych (czyli większość banków komercyjnych) mogą przestawić swoją działalność z operacji krajowych (wpływających na wysokość aktywów, a więc na podstawie opodatkowania) na operacje polegające na dystrybucji produktów finansowych banków zagranicznych. Już obecnie jest to stosowane przy bardziej zaawansowanych usługach finansowych (opcje, produkty strukturyzowane) lub przy operacjach walutowych o dużych kwotach. Bankowi krajowemu bardziej niż udzielać kredyty i przyjmować depozyty w kraju będzie się opłacało sprzedawać usługę finansową banu zagranicznego (nie wchodzącą do jego aktywów) i otrzymywać za to prowizję. Z punktu widzenia klientów instytucji finansowych w Polsce niesie to znaczne ryzyko, gdyż transakcje w bankach zagranicznych nie będą poddane polskiemu (lub równoważnemu – innego kraju UE) nadzorowi bankowemu. Jak duże jest to ryzyko, wystarczy przypomnieć straty, które ponieśli przedsiębiorcy kupujący opcje walutowe, wystawione przez amerykańskie banki inwestycyjne, a dystrybuowane przez dobrze znane, wiarygodne banki krajowe. Trudno sobie wyobrazić, że na takie ryzyko wystawią się nie duże przedsiębiorstwa, a miliony polskich klientów indywidualnych.

Podsumowując, wprowadzenie nowego podatku może doprowadzić do radykalnych, negatywnych zmian na polskim rynku finansowym (przede wszystkim w usługach bankowych), przez co przyniesie w długim terminie znacznie mniejsze przychody do budżetu, niż zakładają projektodawcy, a jednocześnie utrudni Polakom dostęp do krajowych usług finansowych (wyższe ceny kredytów), obniży wzrost gospodarczy Polski (spadek skłonności do inwestowania) i pogorszy warunki sprawowania przez polskie instytucje nadzoru nad usługami finansowymi w interesie zarówno Skarbu Państwa, jak i klientów indywidualnych.

KRAJOWA RADA
RADCÓW PRAWNYCH

00-478 Warszawa • Aleje Ujazdowskie 18 lok. 4
tel./fax: 022 622 05 88, 622 84 28;33 • e-mail: klrp@klrp.pl • NIP: 526-10-43-011

SEKRETARIAT SZEFA KS
WPLYNEŁO

dnia.....09.11.2010.....r.
.....
(podpis)

L.dz. 4631 /OBSiL/2010/JS

Warszawa, dnia 2 listopada 2010 r.

Szanowny Pan
Lech Czapla
Szef Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie,

W nawiązaniu do przesłanego przy piśmie GMS-WP-183-170/10 z dnia 8 października 2010r. poselskiego projektu ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych przedstawiam uwagi opracowane w ramach Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych.

Przedłożonemu projektowi można zarzucić naruszenie zarówno formalnego, jak i materialnego prawa podatkowego, w szczególności:

- 1) Zakres podmiotowy projektu ustawy obejmuje tylko niektóre z instytucji finansowych działających na terytorium RP. Wybór tych, a nie innych instytucji nie został należycie uzasadniony, a dodatkowo pominięcie w tym katalogu pewnych rodzajów instytucji finansowych (np. zagraniczne zakłady ubezpieczeniowe, banki wykonujące transgraniczną działalność bankową) narusza zasadę równości opodatkowania. Jest to również okoliczność mogąca stać się przysłowiową „furtką” do omijania przepisów proponowanej ustawy. Dodatkowo sformułowanie zakresu podmiotowego w przedłożony sposób może doprowadzić do sytuacji, że niektóre instytucje finansowe będą rozważały przeniesienie swojej siedziby za granicę, co wprost odniesie negatywny skutek dla budżetu Państwa.
- 2) Istnieje realna groźba, że faktyczny ciężar tego zobowiązania poniosą *de facto* klienci instytucji finansowych
- 3) Jednym z elementów aktywów np. w bankach są kredyty. Skoro podstawą opodatkowania ma być suma aktywów, w tym udzielone osobom fizycznym i

przedsiębiorcom kredyty (należności), może to zwiększać prowizje i opłaty ponoszone przez klientów banku w związku z udzieleniem kredytu

- 4) Zwolnienie instytucji rozpoczynających po raz pierwszy działalność stoi również w sprzeczności z zasadą równości i pewności opodatkowania, a dodatkowo podmioty rozpoczynające działalność gospodarczą mogą stosować korzystne dla nich przepisy ustawy o CIT w zakresie wyboru roku podatkowego
- 5) W ustawie znajdują się zapisy np. dotyczące zwrotu nadpłaty, które w odmienny, niż to wynika z Ordynacji podatkowej, regulują zasady zaliczania nadpłaty na poczet zobowiązań podatkowych
- 6) Z projektu ustawy, jak i z jej uzasadnienia nie wynika, czym podyktowana była decyzja o wyborze limitu kwoty 10 mln zł (suma aktywów, której nieosiągnięcie wyłącza spod zastosowania przepisów ustawy)
- 7) Przedmiot opodatkowania został nieprecyzyjnie ustalony jako „suma aktywów”, przy czym pojęcie to nie zostało zdefiniowane, również poprzez odwołanie się do innych obowiązujących przepisów prawa
- 8) Nieuzasadnione jest również wyłączenie tego podatku spod stosowania innych ulg i zwolnień, niż przewidziane w tym projekcie.
- 9) Generalnie projekt ustawy wymaga wielu poprawek z uwzględnieniem hierarchii źródeł prawa i powszechnych zasad opodatkowania.

E. Stompór-Nowicka

Sekretarz
Krajowej Rady Radców Prawnych

Ewa Stompór-Nowicka
Ewa Stompór-Nowicka

P - 2025/2010

Warszawa, dnia 18 listopada 2010 r.

SEKRETARIAT SZEFA KS
WPŁYNEŁO

dnia 24.11.2010 200..... r.
(pnp/ps)

Pan
Lech Czapla
Szef Kancelarii Sejmu
ul. Wiejska 4/6/8
00-902 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze

W imieniu Krajowej Rady Biegłych Rewidentów bardzo serdecznie dziękuję za przesłanie poselskiego projektu ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych (pismo z dnia 8 października 2010 r., znak: GMS-WP-183-170/10).

Jednocześnie pragnę poinformować, że Krajowa Izba Biegłych Rewidentów nie zgłasza uwag do ww. projektu ustawy.

Z poważaniem

P r e z e s

Krajowej Rady Biegłych Rewidentów

Adam Kęsik
Adam Kęsik

PRZEWODNICZĄCY
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

Nr WOK 020-126/10

Dot. GMS-WP-183-170/10

Warszawa, 11 listopada 2010 r.

SEKRETARIAT SZEFA KS
WPLYNEŁO

dnia 24.11.2010 200 r.

(podpis)

Pan Lech CZAPLA
Szef Kancelarii Sejmu RP

Przepraszam Pana Ministra

W związku z nadesłanym projektem *ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych* uprzejmie informuję, że Krajowa Rada Sądownictwa w dniu 17 listopada 2010 r. zaopiniowała powyższy projekt bez uwag.

Wyznawca

Wiceprzewodniczący
Krajowej Rady Sądownictwa
sędzia Ryszard Pęk

PIERWSZY PREZES
SĄDU NAJWYŻSZEGO
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 21 października 2010 r.

BSA III - 021- 147/10

SEKRETARIAT SZEFA KS
WPLYNEŁO
dnia.....22.10..... 2010..... r.
.....
(podpis)

Pan
Lech CZAPLA
Szef Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze!

W odpowiedzi na pismo z dnia 8 października 2010 r., GMS-WP-183-170/10, uprzejmie informuję, że Sąd Najwyższy na podstawie art. 1 p. 3 ustawy o Sądzie Najwyższym z dnia 23 listopada 2002 r. (Dz. U. Nr 240, poz. 2052 ze zm.) nie uznaje za celowe opiniowania *poselskiego projektu ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych.*

Z poważaniem

Stanisław Dąbrowski
Stanisław DĄBROWSKI